

OULUN KAUPUNGIN

OMISTAJAPOLIITTISET LINJAUKSET 2022–2025

Kaupunginvaltuusto 13.12.2021 § 124

SISÄLLYSLUETTELO

1. JOHDANTO.....	4
2. OULUN KAUPUNGIN PERIAATTEET OMISTAJANA.....	6
2.1. Omistajaohjauksen periaatteet.....	6
2.2. Aktiivinen ja vastuullinen omistajapolitiikka.....	6
2.3. Omistajapolitiikan organisointi.....	7
3. OULU-KONSERNIN OMISTUKSET JA NIIDEN ARVIOINTI.....	8
3.1. Oulu-konsernin omistukset.....	8
3.2. Oulun kaupungin strategia.....	10
3.3. Omistusten strateginen arviointi.....	10
4. OULUN KAUPUNGIN STRATEGISEN OMAISUUDEN OMISTAJAPOLIITTISET LINJAUKSET.....	14
4.1. Maaomaisuus.....	15
4.2. Rakennusomaisuus.....	15
4.3. Kiinteät rakenteet ja laitteet.....	16
4.4. Sijoitustoiminta.....	16
5. LIIKELAITOKSET.....	18
5.1. Liikelayritysten yleislinjaukset.....	18
5.2. Liikelayritysten omistajapoliittiset linjaukset.....	19
6. TYTÄRYHTIÖT.....	22
6.1. Tytäryhtiöiden yleislinjaukset.....	22
6.2. Yhteiskuntavastuu.....	23
6.3. Tytäryhtiöiden omistajapoliittiset linjaukset.....	24
7. OSAKKUUSYHTIÖT.....	32
7.1. Osakkuusyhtiöiden yleislinjaukset.....	32
7.2. Osakkuusyhtiöiden omistajapoliittiset linjaukset.....	32
8. SÄÄTIÖT.....	36
8.1. Säätiöiden yleislinjaukset.....	36
8.2. Säätiöiden omistajapoliittiset linjaukset.....	36
9. KUNTAYHTYMÄT.....	38
9.1. Kuntayhtymien yleislinjaukset.....	38
9.2. Kuntayhtymien omistajapoliittiset linjaukset.....	38
10. KÄSITTEET.....	40
Liitteet.....	42
Liite 1. Työryhmän toimeksianto.....	42
Liite 2. Ote pöytäkirjasta.....	43

1. JOHDANTO

Oulun-konsernin omaisuus on merkittävä osa yhteistä varallisuutta. Sitä on hoidettava tavalla, joka on kontrolloitavissa, läpinäkyvää ja joka nauttii julkista luottamusta. Kaupungin toimintaan ja toimintaperiaatteisiin tulee voida luottaa eri yhteyksissä, jotta kaupungin mukanaolo ja imago merkittävänä toimijana säilyvät.

Kuntien toimintaympäristön muutoksen myötä kuntien rooli on muuttumassa entistä enemmän palvelujen tuottajasta niiden järjestäjäksi. Palveluilta vaaditaan yhä korkeampaa laatua ja samalla edellytetään kustannustietoisuuden ja tehokkuuden lisäämistä. Kuntien toimintaa ohjaava lainsäädäntö (kuntalaki, kilpailulaki ja laki julkisista hankinnoista) velvoittaa kunnat yhtiöittämään kilpailuilla markkinoilla hoitamansa tehtävät ja lisäksi edellytetään mm. julkisten hankintojen kilpailuttamista. Kuntien palvelualoille on syntynyt merkittävää yksityistä tarjontaa.

Kuntien työntekijöiden ikärakenteesta johtuen henkilöstöä siirtyä eläkkeelle ja vaihtuvuus tulee jatkumaan runsaana. Kilpailu osaavista ammattitaitoisista työntekijöistä kovenee. Muuttuva toimintaympäristö ja heikentynyt taloudellinen tilanne edellyttävät kriittistä palvelutarpeiden ja -tasojen arviointia sekä toimintatapojen arviointia ja tarvittaessa niiden muokkaamista. Palvelujen tuotantotapojen arviointi ja valinnat ovat osa kunnan strategista kehittämistä. Kiristynyt taloudellinen tilanne luo johtamiselle erityisen paineen.

Hyvinvointialueuudistus muuttaa merkittävästi kuntien roolia, tehtäviä, taloutta ja rakenteita. Kunnat joutuvat arvioimaan mm. tukipalveluiden järjestämistä ja tuottamista uudessa tilanteessa ja se voi edellyttää uudenlaista organisoitumista. Riskienhallinnan näkökulmasta Oulun kaupunki on jo valmistautunut hyvinvointialueuudistukseen arvioimalla ja järjestämällä tukitoimintojaan.

Yritysten toiminnan vastuullisuuteen liittyvät odotukset ovat kasvaneet eri sidosryhmissä huomattavasti viime vuosina. Odotuksena on, että yhteiskunnan eri toimijat (kuten esimerkiksi kaupungit tytäryhtiöineen) huomioivat kestävästä kehityksestä toiminnassaan. Näin toimittaessa konkreettisesti kestävästä kehityksestä tavoitteet, joihin Suomikin on sitoutunut. Oulun kaupunki omistajana edellyttää, että konserniin kuuluvat tytäryhteisöt kantavat yhteiskuntavastuunsa ja noudattavat niiden toimintaa ohjaavia lakeja ja määräyksiä sekä asettavat itselleen yhteiskuntavastuuta koskevat tavoitteet.

Kaupunkikonsernin johtamisessa korostuu kokonaisuuden ymmärtäminen ja hallinta sekä aktiivisen omistajuuden avulla tavoiteltavat tulokset. Konsernirakenteen tarkoituksenmukaisuutta arvioidaan jatkuvasti toiminnan tuloksellisuuden sekä aktiivisen omistajaohjauksen näkökulmasta. Toimintaympäristön muuttuessa nopeasti, kaupungilta ja kaupunkikonsernilta vaaditaan nopeaa reagointi- ja uusiutumiskykyä ja onnistunutta johtamista. Se tarkoittaa johtamisen, toimintatapojen, -prosessien ja rakenteiden jatkuvaa tarkastelua, toiminnan kokonaistuloksellisuutta sekä riskienhallintaa.

Omistajapolitiikka on Oulun kaupungin johtamisen väline, joka luo puitteet menestykselliselle toiminnalle. Omistajapoliittisten linjausten lähtökohtina ovat kaupunkistrategia ja kehittämistavoitteet sekä niiden vaatimat voimavarat, kaupungin nykyiset toimintatavat, pitkän aikavälin tavoitteet sekä arviot toimintaympäristön muutoksista.

Omistajapoliittisissa linjauksissa määritellään

- Oulun kaupungin periaatteet omistajana,
- mitä kaupunki omistaa,
- millaisia tavoitteita omistuksille asetetaan ja
- kuka omaisuuden arvosta ja käytöstä vastaa sekä miten omistajapolitiikan seuranta ja valvonta on järjestetty.

Linjaukset on tarkoitettu ohjeeksi kaupungin päätöksentekijöille ja henkilöstölle, tytär- ja osakkuusyhteisöille sekä kuntayhtymille ja säätiöille tulevien yksittäisten päätösten tueksi. Tytäryhteisöille asetetaan omistajapoliittisissa linjauksissa selkeät ja mitattavat toimintaa kuvaavat tavoitteet. Omistajapoliittisiin linjauksiin sisältyy kuntalain edellyttämät omistajaohjauksen periaatteet.

Omistajapoliittiset linjaukset on määritelty seuraaville kaupungin omistuksille:

- strategiset omaisuuserät (maaomaisuus, rakennusomaisuus, kiinteät rakenteet ja laitteet sekä sijoitukset),
- liikelaitokset,
- tytäryhtiöt,
- osakkuusyhtiöt,
- merkittävimmät kaupungin määräysvallassa olevat säätiöt ja
- kuntayhtymät.

Kaupunginvaltuusto päättää kaupungin omistajapoliittisista linjauksista kerran valtuustokaudessa, joten linjaukset ovat suhteellisen pysyviä. Oulu-konsernissa on kuitenkin jatkuvasti etsittävä mahdollisuuksia tehostaa toimintaa ja olosuhteiden muuttuessa on myös voitava muuttaa omistajapolitiikkaa. Hyväksytyn omistajapolitiikan on konkretisoiduttava päätöksenteossa kaikilla tasoilla. Linjausten toteutumista seurataan ja yksiköiden on raportoitava linjausten toteutumisesta niiden omassa toiminnassaan.

2. OULUN KAUPUNGIN PERIAATTEET OMISTAJANA

2.1. Omistajaohjauksen periaatteet

Omistajaohjauksella huolehditaan siitä, että kunnan tytäryhteisön toiminnassa otetaan huomioon kuntakonsernin kokonaisuus. Omistajaohjaus on johdonmukaista ja mahdollisimman avointa. Omistajaohjausta hoidetaan tavalla, joka mahdollistaa tytäryhteisön ja omistajan yhteydenpidon parhaalla ja tuloksellisimmalla tavalla.

Tytäryhteisölle asetetaan omistajapolitiittisissa linjauksissa selkeät ja mitattavat toimintaa kuvaavat tavoitteet. Tavoitteet johdetaan kaupungin strategiasta ja strategian toteuttamisohjelmista. Markkinoilla toimivien yhtiöiden tavoitteena tulee olla kannattavaan kasvuun perustuva toiminta, mikä kasvattaa omistaja-arvoa pitkäjänteisesti. Erityistehtäviä hoitavien yhtiöiden tavoitteita asetettaessa otetaan huomioon erityistehtävän luonne ja siitä aiheutuvat kustannukset.

Omistajaohjauksen tarkemmat menettelytavat ja käytännöt määritellään Konserniohjeessa sekä Hyvä hallintotapa ja johtaminen Oulun kaupungin tytäryhtiöissä -suosituksessa.

Omistajaohjauksen kannalta keskeinen päätöksentekuelin on yhteisön hallitus. Hallitusten jäsenten valinnassa keskeisiä perusteita ovat ehdokkaiden kokemus ja asiantuntemus sekä hallituksen yhteistyökyky ja monipuolisen osaamisen varmistaminen. Kaupungin esityksestä valittujen hallitusjäsenten osalta pyritään neljän vuoden toimikausiin siten, että hallitustyöskentelyn jatkuvuus turvataan hallitusten jäsenten vaihtuessa.

2.2. Aktiivinen ja vastuullinen omistajapolitiikka

Omistajapolitiittisten linjausten lähtökohtina ovat kaupunkistrategia ja kehittämistavoitteet sekä niiden vaatimat voimavarat, kaupungin nykyiset toimintatavat, pitkän aikavälin tavoitteet sekä arviot toimintaympäristön muutoksista. Omistaminen on aktiivista ja sen tarkoituksenmukaisuutta sekä organisointitapoja arvioidaan säännöllisesti toimintaympäristön muuttuessa. Koska omistaminen sitoo huomattavan määrän pääomaa, pääoman tehokas käyttö ja kohdentaminen ovat yhtä tärkeitä kuin käyttötalouden hallinta. Omistuksia ja omaisuuden käytön tehokkuutta arvioidaan strategian, edullisuuden ja eri toimintamallien/toimintaprosessien näkökulmasta. Aktiivinen omistajuus ja kokonaisvaltainen riskienhallinta ovat osa johtamista, jolla varmistetaan kaupungin menetyksellinen toiminta.

Omistajapolitiittisissa linjauksissa määritellään omistamisen peruste yhteisöissä. Konserniyhteisöllä on kaupungin toimintaan liittyvä strateginen tavoite ja ne toteuttavat kaupungin kokonaisuuteen perustuen tuloksellisesti omistajan tavoitteita. Mikäli perusteita omistukseen ei enää ole, kaupunki luopuu omistuksesta sopivalla hetkellä ja vapauttaa sidotun pääoman muihin tärkeisiin toimintoihin.

Oulun kaupunki pyrkii omaisuuden hoidossa mahdollisimman hyvään taloudelliseen ja yhteiskunnalliseen kokonaisvaikuttavuuteen. Taloudellinen tulos muodostuu yhtiöiden arvon pitkäjänteisestä kehityksestä sekä voitonjaosta ja erityistehtävien mahdollisimman tehokkaasta tuottamisesta. Kaupunki omistajana kunnioittaa henkilöstön oikeuksia ja omistajapoliittisia päätöksiä tehtäessä varmistaa, että henkilöstön asema otetaan huomioon.

2.3. Omistajapolitiikan organisointi

Omistajapolitiikan valmisteluvastuu on konsernihallinnon strategia- ja omistajaohjausryhmällä konsernijohtajan alaisuudessa. Omistajapoliittisten linjausten viranhaltijaesityksen valmistuttua kaupunginhallituksen alainen konsernijaosto käsittelee asian ja tekee kaupunginhallitukselle esityksen omistajapoliittisista linjauksista. Kaupunginvaltuusto päättää omistajapoliittisista linjauksista kaupunginhallituksen esityksestä.

Kaupunginjohtaja ja konsernijohtaja huolehtivat omistajapolitiikan toteuttamisesta ja valvonnasta vastuualueidensa mukaisesti. Omistajapoliittisissa linjauksissa asetettujen tavoitteiden toteutumisesta raportoidaan kerran vuodessa. Kaupungin tytäryhteisöjen toiminnasta vastaavat niiden omat hallintoelimet, joiden kautta omistajaohjausta käytetään.

3. OULU-KONSERNIN OMISTUKSET JA NIIDEN ARVIOINTI

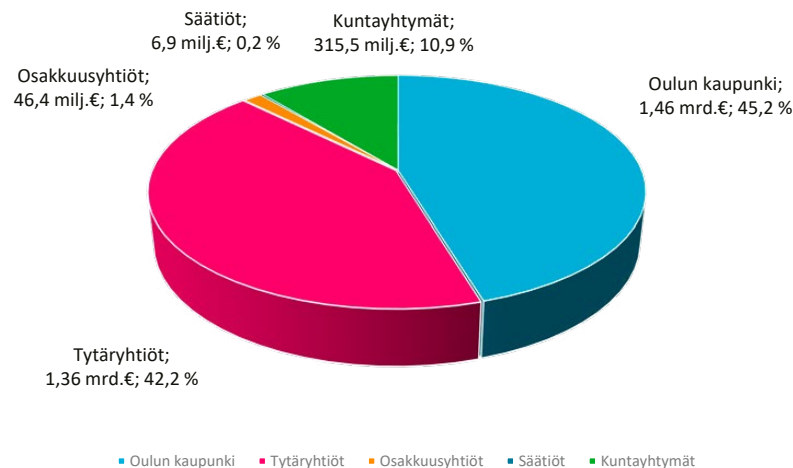
3.1. Oulu-konsernin omistukset

Oulu-konsernin omaisuus voidaan jakaa seuraaviin strategisen ohjauksen kannalta eri tavalla arvioitaviin kokonaisuuksiin:

- peruskunta (sisältää rakennusomaisuuden taseyksikön ja rahastot),
- liikelaitokset,
- tytäryhtiöt,
- osakkuusyhtiöt,
- merkittävimmät säätiöt ja
- kuntayhtymät.

Konsernin emoyhteisön, Oulun kaupungin (peruskunta, rahastot, rakennusomaisuuden taseyksikkö sekä liikelaitokset), yhteenlaskettu omaisuus on 45 % koko konsernin omaisuudesta. Tytäryhtiöiden yhteenlaskettu omaisuus on 42 % koko konsernin omaisuudesta. Omistajaohjauksen kannalta peruskunta, liikelaitokset ja tytäryhtiöt muodostavat keskeisimmän kokonaisuuden. Kuntayhtymät, osakkuusyhtiöt ja säätiöt ovat omistuksellisia kokonaisuuksia, joissa kaupunki on osaomistaja. Näiden omaisuuserien kohdalla kaupungin vaikutusvalta on rajattu omistuksen suuruuteen. Kuviossa 1 on esitetty omaisuuden jakaantuminen Oulu-konsernissa. Kuvioista ilmenee kunkin kokonaisuuden osalta omaisuuden suuruus ja prosentuaalinen osuus koko konsernin omaisuudesta.

Oulu-konserniin kuuluvat osakkuusyhtiöt ovat tarkastelussa mukana pelkästään oman pääoman osuuksina.

Kuvio 1: Omaisuuden (3,2 mrd €) jakaantuminen Oulu-konsernissa (31.12.2020).

Oulu - konsernin omaisuus omaisuusluokittain	Peruskunta	Liikelaitokset	Rakennus- omaisuuden taseyksikkö	Kehittämisen- rahasto	Valitustalo- rahasto	Tytärtyhtiöt	Kuntayhtymät	Koko konserni
Tase 31.12.2020 (kirjanpitoarvo) 1 000 €								
Aineettomat hyödykkeet								
Aineettomat oikeudet	484	772				2 343	2 270	5 869
Konserniliikearvo						39 297		39 297
Muut pitkävaikutteiset menot	22 346	122				64 632	3 036	90 136
Ennakkomaksut ja keskeneräiset hank.						2 399	3 004	5 403
Aineelliset hyödykkeet								
Maa- ja vesialueet	211 800		613			9 282	12 565	234 260
Rakennukset	4 455	21 802	478 864			533 316	169 701	1 208 138
Kiinteät rakenteet ja laitteet	300 105	146 575	49 233			3 909	13 085	512 907
Koneet ja kalusto	6 658	10 832	245			239 051	29 850	286 636
Muut aineelliset hyödykkeet	7 402		85		78	331 692	332	339 589
Ennakkomaksut ja keskeneräiset hank.	16 750	16 841	53 538			27 632	97 553	212 314
Sijoitukset								
Osakkuusyhteisöosakkeet ja osuudet						43 719	995	44 714
Muut osakkeet ja osuudet	3 773			8 298		43 053	3 877	59 001
Muut saamiset	1 957	462	3 905			6 831	705	13 860
Vaihto-omaisuus	540	577				14 272	10 583	25 972
Rahoitusarvopaperit								
Osakkeet ja osuudet							6	6
Sijoitukset rahamarkkinainstrumentteihin							3 972	3 972
Joukkovelkakirjalainasaamiset	32 873			24 873				57 746
Muut arvopaperit	20 184			5 317	4 498			29 999
Yhteensä	629 327	197 983	586 483	38 488	4 576	1 361 428	351 534	3 169 819
Konsernin osuus oma pääomasta/osakkuusyhtiöistä								46 430
Konsernin osuus oma pääomasta/säätiöistä								
Kaikki yhteensä	629 327	197 983	586 483	38 488	4 576	1 361 428	351 534	3 216 249

Taulukko 1. Oulu-konsernin omaisuuden jakaantuminen tase-eriin 31.12.2020.

Taulukossa 1 on esitetty Oulu-konsernin omaisuuden jakaantuminen eri tase-eriin. Peruskunnan suurimmat erät ovat maa- ja vesialueet sekä kiinteät rakenteet ja laitteet (mm. kaupungin kadut, tiet ja sillat). Liikelaitoksissa merkittävin erä on Oulun Vesi -liikelaitoksen rakennukset ja kiinteät rakenteet ja laitteet. Rakennusomaisuuden taseyksikön taseessa on pääosa kaupungin rakennuksista. Kaupungin sijoitusomaisuus on peruskunnan ja kehittämisrahaston taseessa.

Tytärtyhtiöissä merkittävin omaisuus on rakennuksissa, muissa aineellisissa hyödykkeissä sekä koneissa ja kalustossa. Merkittävin rakennusomaisuus on Energia-konsernin tuotantoyksiköt ja Sivakka-konsernin asuintalot. Energia-konsernin osuus tytäryhtiöiden 1,4 mrd€:n omaisuudesta on 879,9 M€ ja Sivakka-konsernin 351,6 M€. Kuntayhtymien suurin omaisuuserä on rakennukset. Kuntayhtymien omaisuus on taulukossa kaupungin peruspääomaosuuden mukaisesti.

Osakkuusyhteisöjen osalta jakoa omaisuusluokkiin ei ole suoritettu, vaan kaupungin omistusta yhtiöissä tarkastellaan pelkästään yhtiöön tehtynä oman pääoman ehtoisena sijoituksena. Esimerkiksi Oulun kaupungin omistus Partnera Oyj:ssä kuuluu yllä esitetyssä taulukossa riville "Konsernin osuus omasta pääomasta ja sarakkeeseen "Koko konserni" (osa lukua 46,4 milj. euroa).

Oulu-konsernin omistajapolitiikkaa tarkasteltaessa tytäryhteisöjen ja osakkuusyhteisöjen kohdalla omistajuuden merkitys poikkeaa huomattavasti toisistaan. Tytäryhteisöt ovat oleellinen osa Oulu-konsernia ja konsernitasetta, kun taas osakkuusyhteisöt jätetään yhdistelemättä konsernitaseeseen.

Taulukossa 2 (s. 12-13) on esitetty Oulu-konsernin reaaliomaisuuden ja pitkäaikaisen vieraan pääoman jakautuminen sekä Oulun kaupungin omistusosuudet konserniyhteisöissä. Reaaliomaisuus muodostuu seuraavista kirjanpidon eristä:

- pysyvät vastaavat
 - aineettomat hyödykkeet
 - aineelliset hyödykkeet
 - sijoitukset (osakkuusyhteisöosakkeet ja osuudet sekä muut osakkeet ja osuudet)
- vaihtuvat vastaavat
 - vaihto-omaisuus
 - rahoitusarvopaperit

Liikelaitosten ja tytäryhtiöiden pitkäaikaisessa vieraassa pääomassa on mukana myös konsernin sisäiset erät. Taulukossa esitetty liikelaitosten pitkäaikainen vieras pääoma on peruskunnan antamaa lainaa tuotannollisten investointien toteuttamiseen. Konsernitasolla pitkäaikainen vieras pääoma on esitetty niin, että sisäiset erät on jätetty pois. Oulu-konsernin omaisuus on yhteensä noin 3,2 miljardia euroa ja pitkäaikaista korollista vierasta pääomaa on noin 1,3 miljardia euroa.

Osakkuusyhtiöiden osalta taulukossa on esitetty kaupungin omistusosuuden mukainen osuus yhtiön omasta pääomasta ja pitkäaikaisesta vieraasta pääomasta. Säätiöiden osalta on esitetty niiden reaaliomaisuuden ja pitkäaikaisen vieraan pääoman määrä sekä kuntayhtymien osalta kaupungin peruspääomaosuuden mukainen osuus niiden reaaliomaisuudesta ja pitkäaikaisesta vieraasta pääomasta.

3.2. Oulun kaupungin strategia

Oulun strateginen ohjausjärjestelmä perustuu kaupunkistrategiaan, jonka avulla valtuusto ohjaa koko kaupungin toimintaa. Oulun kaupungin omistajapoliittisten linjausten lähtökohtana on kaupunginvaltuuston hyväksymä kaupunkistrategia ja siitä johdetut tavoitteet omistajan näkökulmasta.

Kaupunkistrategia 2026 keskeiset linjaukset, joista on johdettu yhtiökohtaiset tavoitteet:

- Edistämme yritysten menestymistä ja tarjoamme kasvua tukevan ympäristön.
- Ouluun pääsee sujuvasti maalta, mereltä ja ilmasta.
- Kasvamme kestävästi. Tiivistämme kaupunkirakennetta ja edistämme ympäristöystävällistä liikkumista. Olemme hiilineutraali kaupunki vuonna 2040.
- Olemme elämänmittaisen oppimisen ja koulutuksen edelläkävijä.
- Kehitämme vaikuttavia palveluita ja toimintaamme asiakaslähtöisesti tietoon perustuen. Hyödynnämme digitalisaation mahdollisuudet kaikessa toiminnassa.

3.3. Omistusten strateginen arviointi

Oulu-konsernin omaisuuseriä arvioidaan asettamalla omaisuuserät strategisen merkityksen ja markkinapotentiaalin perusteella kaksiuulotteiseen tarkasteluun. Kukin omaisuuserä luokitellaan numeerisesti asteikolla (1-5) sekä strategisen merkityksen osalta (pystyakseli) että markkinapotentiaalin osalta (vaaka-akseli). Mitä suurempi strateginen merkitys ja markkinapotentiaali ovat, sitä enemmän tulee kiinnittää huomiota ohjaukseen (omistajaohjaus). Mikäli omaisuuserä ei puolestaan ole strategisen ohjauksen kannalta merkittävä ja siitä voidaan luopua taloudellisesti järkevästi, kaupunki luopuu omistuksesta. Näin saadaan vapautettua resursseja strategisesti tärkeisiin toimintoihin.

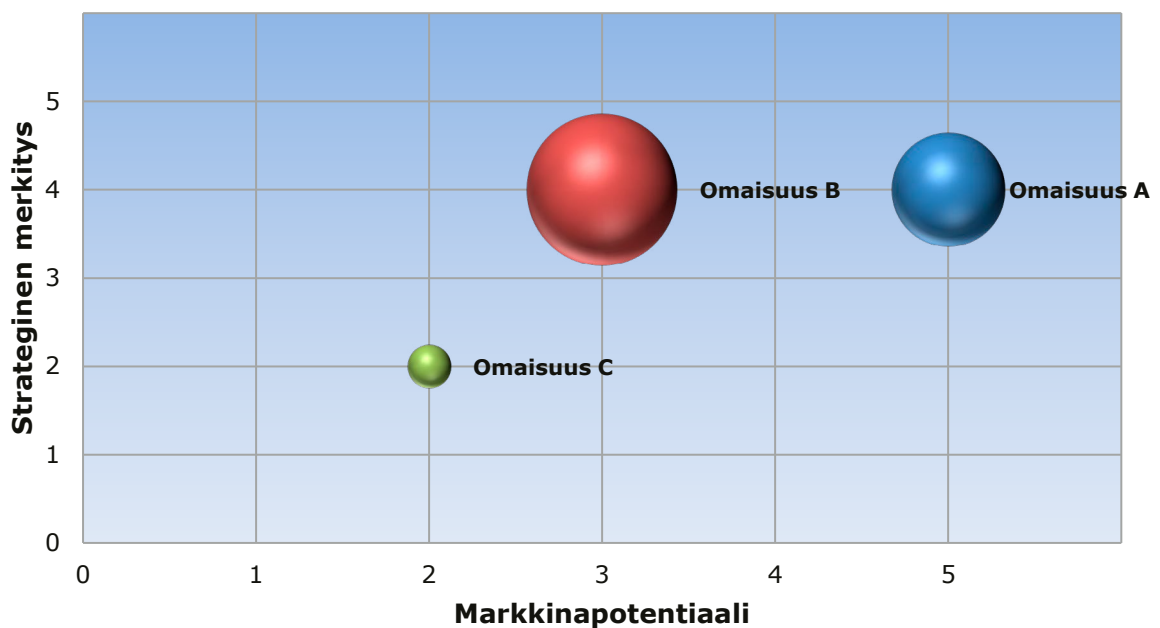
Tarkasteltaessa omaisuuserän strategista merkitystä haetaan vastausta seuraaviin kysymyksiin:

1. Onko omistus olennainen kaupungin strategian toteuttamisen kannalta?
2. Onko omistus liiketaloudellisesti kannattava?
3. Tarjoaako omistus mahdollisuuden kaupungin toiminnan kannalta tärkeiden palveluiden kustannustehokkaaseen ja/tai laadulliseen tuottamiseen (parempi kuin ei-omistukselliset vaihtoehdot)?

Markkinapotentiaalilla tarkoitetaan omaisuuserän realisointimahdollisuuksia joko käteisvaroihin tai vaihdettavuutta toiseen omaisuuserään. Tarkasteltaessa omaisuuserän markkinapotentiaalia haetaan vastausta seuraaviin kysymyksiin:

- 1) Onko omistukselle aitoa kysyntää markkinoilla?
- 2) Onko omistukselle saatavissa hyväksyttävä hinta?
- 3) Voidaanko omistus mahdollisesti vaihtaa strategiaa tukevalla tavalla?

Kun omaisuuserien strateginen merkitys ja markkinapotentiaali on saatu arvotettua, laaditaan omaisuuseristä visuaalinen kuvaus (kuvio 2), jossa kukin yksittäinen omaisuuserä on ympyrä. Ympyrän kokonaisala kuvaa omistuksen tasearvoa.

Kuvio 2. Oulun kaupungin strateginen omistajuus (esimerkki).

Taulukko 2: Oulu-konsernin omistukset

OULU-KONSERNIN OMISTUKSET

Omaisuuus (pysyvät vastaavat + vaihto-omaisuus + rahoitusarvopaperit) 31.12.2020

Pitkäaikainen vieras pääoma (pvpo) 31.12.2020

OULU-KONSERNIom 3,2 mrd.€
pvpo 1,3 mrd. €**PERUSKUNTA**om 629,3 milj.€
pvpo 517,2 milj. € (***)**Liikelaitokset****Tytäryhtiöt**

milj.€

**Energia- ja ympäristö-
liiketoiminta**

omistuosuus

milj.€

Oulun Vesi
-liikelaitos om 186,2
pvpo 89,4Oulun Energia Oy **) 100 % om 879,9
pvpo 470,9Oulun Digi
-liikelaitos om 6,6
pvpo 0Oulun Satama Oy 100 % om 46,2
pvpo 14,3Oulun Infra
-liikelaitos om 2,5
pvpo 0Kiertokaari Oy 91 % om 9,4
pvpo 0,1Oulun Tilapalvelut
-liikelaitos om 0,9
pvpo 0**Matkailu- ja
kulttuuriliiketoiminta**

omistuosuus

milj.€

Business Oulu
-liikelaitos om 0,5
pvpo 0Nallikari Seaside Oy 100 % om 3,6
pvpo 1,4Oulu-Koillismaan
pelastusliikelaitos om 1,3
pvpo 0Oulun
Kaupunginteatteri Oy 100 % om 1,2
pvpo 0,7Oulun seudun
ympäristötoimi -liikelaitos om 0
pvpo 0**Sisäiset palvelut**

omistuosuus

milj.€

Oulun
Tuotantokeittiö Oy 85 %
93 %*) om 8,8
pvpo 7,2**Asunto- ja
kiinteistöliiketoiminta**

omistuosuus

milj.€

Sivakka-yhtymä Oy **) 100 % om 315,6
pvpo 202,3Oulun Pysäköinti Oy 100 % om 66,5
pvpo 16,5Potential Toimitilat Oy 100 % om 11,9
pvpo 2,8Oulun Aikuis-
koulutuskeskus Oy 100 % om 7,6
pvpo 1,3Kiinteistö Oy
Raksilan Harjoitushalli 95 % om 1,0
pvpo 0,5Kiinteistö Oy
Oulun Intiönparkki 18 %
59 %*) om 1,1
pvpo 0

*) Konsernin omistuosuus

**) Luvut konsernin lukuja

***) Sisältää liikelaitoksille ja rakennusomaisuuden taseyksikölle annetut lainat

Rakennusomaisuuden om 586,5 milj. € Kehittämisrahasto om 44,0 milj. € Valistustalorahasto om 4,6 milj. €
 taseyksikkö pvpo 77,4 milj. € pvpo 0 milj. € pvpo 0 milj. €

Osakkuusyhtiöt

Säätiöt

merkittävimmät säätiöt

Kuntayhtymät

Kiinteistöliiketoiminta

osuus omasta pääomasta omistusosuus milj.€
 osuus pvpo

Kiinteistö Oy Oulun Sävelparkki	50 %	om 0,3 pvpo 0
Rehaparkki Oy	43 %	om 1,7 pvpo 0
Kiint. Oy Raksilan Tekojääkentän Katsomo	40 %	om 0,4 pvpo 0,08
Oulun Keskusliikenneasemakiinteistö Oy	31 %	om 0,5 pvpo 0

Muu liiketoiminta

omistusosuus milj.€

Partnera Oyj **)	47 %	om 34,1 pvpo 12,8
Oulu Innovation Oy	47 %	om 0,2 pvpo 0
Oulun Ammatti-korkeakoulu Oy	38 %	om 7,2 pvpo 0,6
Oulun Matkailu Oy	32 %	om 0,03 pvpo 0
Monetra Oy **)	30 %	om 1,0 pvpo 0
Monetra Oulu Oy	29 %	om 0,5 pvpo 0
Lakeuden Keskuspuhdistamo Oy	21 %	om 0,5 pvpo 0,2

milj.€

Oulun Palvelusäätiö	om 6,9 pvpo 1,9
Oulun musiikkijuhlasäätiö	om 0 pvpo 0
Oulun Kulttuurisäätiö sr.	

osuus peruspääomasta milj.€

Pohjois-Pohjanmaan sairaanhoitopiirin ky	53 %	om 272,5 pvpo 167,7
Koulutuskuntayhtymä OSAO	78 %	om 80,4 pvpo 8,6
Pohjois-Pohjanmaan liitto	47 %	om 0 pvpo 0

4. OULUN KAUPUNGIN STRATEGISEN OMAISUUDEN OMISTAJAPOLIITTISET LINJAUKSET

Taulukossa 3 on esitetty Oulun kaupungin (peruskunta ja rakennusomaisuuden taseyksikkö) omaisuuserät kirjanpitoarvoon pohjautuvan omistuksen koon mukaan luokiteltuna. Luvut eivät sisällä liikelaitosten omaisuuseriä; ne on esitetty taulukossa 1 asiakirjan sivulla 9. Sijoitusten osalta omistuksen koko muodostuu peruskunnan ja kehittämisrahaston arvoista (pois lukien tytär- ja osakkuusyhteisösijoitukset). Taulukosta ilmenee myös omaisuuserien arvotus markkinapotentiaalin ja strategisen merkityksen suhteen. Omaisuuserien strategisen analyysin visuaalinen esitys ilmenee kuviosta 3.

31.12.2020	Omistuksen koko milj. €	Markkinapotentiaali	Strateginen merkitys
Rakennukset	483,3	2,5	3,0
Kiinteät rakenteet ja laitteet	349,3	1,0	4,5
Maa- ja vesialueet	212,4	4,0	5,0
Sijoitukset	95,3	3,0	3,0
Keskeneräiset hankkeet	70,3	2,5	3,0
Muut aineelliset hyödykkeet	7,5	-	-
Koneet ja kalusto	6,9	-	-
Yhteensä	1 225,0		

Taulukko 3. Oulun kaupungin omaisuuserien strateginen analyysi.

Kuvio 3. Omaisuuserien strategisen analyysin visuaalinen esitys.

4.1. Maaomaisuus

Oulun kaupunki omisti 31.12.2020 maata ja vesialueita yhteensä noin 37 271 hehtaaria. Maaomaisuus jakaantui eri luokkiin seuraavasti:

- raakamaa 4 702 ha
- rakennustontit 3 194 ha
- yleiset alueet 7 159 ha
- maa- ja metsäalueet 15 385 ha ja
- vesialueet 6 831 ha.

Maaomaisuuden hankintamenopohjainen kirjanpitoarvo oli 212,4 miljoonaa euroa ja nykyarvo noin yksi miljardi euroa vuoden 2020 lopussa. Kaupungilla on voimassa olevia maanvuokrasopimuksia 12 423 kappaletta ja vuoden 2020 maanvuokratulo oli 36,1 M€. Maanmyyntivoitot vuodelta 2020 olivat 7,2 M€.

Maapoliittiset linjaukset

Maaomaisuuden hoitoa ohjaa vuonna 2014 kaupunginvaltuustossa hyväksytyt maapoliittiset linjaukset ja osin myös aiemmat maapoliittiset ohjelmat mm. vuokratonttien jatkojen osalta. Maapolitiikalla ohjataan kaupungin strategisten linjausten mukaista tavoitteellista kaupunkirakenteen muodostumista yhdessä yleiskaavoituksen ja asemakaavoituksen kanssa. Linjaukset tarkastetaan kokonaisuudessaan erikseen esimerkiksi lainsäädännön muutosten yhteydessä.

Maapoliittisten linjausten soveltamisessa tapauskohtaisesti otetaan huomioon kaupunkistrategian ja ympäristöohjelman tavoitteet.

Maaomaisuuden omistajapoliittiset linjaukset

Vuosittain hyväksytyssä talousarviossa määritetään maaomaisuuden tuottotavoitteet, joiden kohdentumisen eri tuloeriin yhdyskuntalautakunta päättää käyttösuunnitelmavaiheessa. Vuosittaiset maanmyynnin tavoitteet toteutetaan kulloinkin taloudellisesti ja toiminnallisesti parhaalla mahdollisella tavalla.

4.2. Rakennusomaisuus

Rakennukset muodostavat suuren osan Oulun kaupungin varallisuudesta. Merkittävin osa Oulun kaupungin rakennusomaisuudesta on kirjattu Rakennusomaisuuden taseyksikön taseeseen. Kyseisen omaisuuden kirjanpitoarvo oli 31.12.2020 483,3 miljoonaa euroa ja nykyarvo noin 1,2 miljardia euroa. Rakennusomaisuuden käytön ja kehittämisen tulee tukea omaisuuden arvon säilymistä. Rakennusten omistaminen on perustelua silloin, kun kaupungilla on rakennukselle pitkäaikainen, yli 20 vuoden käyttötarve.

Oulun kaupungin toimintaympäristön voimakkaat muutokset (yhteiskunnalliset muutokset, taloudelliset haasteet, digitalisaation kehittyminen ja palvelutarpeiden muuttuminen) edellyttävät kehitystoimenpiteiden käynnistämistä myös tilojen osalta. Tilojen tulee tukea kaupungin toimintaa.

Rakennusomaisuuden kuntoa ja käytettävyyttä seurataan aktiivisesti. Tarpeettomasta omaisuudesta luovutaan, kun sille ei ole käyttöä palvelutuotannossa ja se on taloudellisesti perusteltua. Luovutusmuotoja ovat mm. myynti, purku ja tontin jalostaminen kaavoituksella muuhun käyttöön. Kiinteistökehitystyöryhmä koordinoi kiinteistöjen kehittämisprosessia.

Ympäristöohjelman tavoitteiden mukaisesti rakentamisessa edistetään kierrätysmateriaalien käyttöä ja materiaalitehokkuutta. Tilaratkaisuja ohjaa kokonaistaloudellisuus. Tilatehokkuutta ja käyttöastetta seurataan; tavoitteena on tehokkuuden parantuminen. Lisäksi tavoitteena on säästöt ylläpitokustannuksissa ja energian käytössä. Tilojen hankinnassa noudatetaan Oulun kaupungin toimitilojen hankeohjetta.

Hyvinvointialueuudistuksen myötä hyvinvointialueen ja kunnan välille solmittava vuokrasopimus perustuu siirtymäkauden ajan lain säännökseen, jolla kunta veloitetaan vuokraamaan omistamansa toimitilat hyvinvointialueelle. Siirtymäkauden jälkeen kunnan katsotaan toimivan kilpailutilanteessa markkinoilla. Tällöin vuokraustoiminta on yhtiöitettävä tai kaupungin on muutoin luovuttava toimitiloista.

4.3. Kiinteät rakenteet ja laitteet

Kiinteisiin rakenteisiin ja laitteisiin sisältyvät mm. kaupungin kadut, tiet ja sillat sekä rakennuksissa olevat koneet ja laitteet esimerkiksi hissit ja ilmastointikoneet. Kiinteiden rakenteiden ja laitteiden kirjanpitoarvo oli 31.12.2020 349,3 miljoonaa euroa. Kiinteiden rakenteiden ja laitteiden kuntoa ja käytettävyyttä seurataan aktiivisesti. Omaisuuden arvoa säilytetään tarveharkinnan mukaisesti ja tarpeettomasta omaisuudesta luovutaan, kun se on toiminnallisesti ja taloudellisesti perusteltua. Infrastruktuurin rakentamisessa kehitetään ja uudistetaan kierrätysmateriaalien käyttöä ja materiaalitehokkuutta ympäristöohjelman tavoitteiden mukaisesti.

4.4. Sijoitustoiminta

Kaupungin sijoitustoiminta jaetaan toimialasijoittamiseen ja kassavarojen sijoittamiseen. Oulun kaupungin sijoitusten kirjanpitoarvo oli 31.12.2020 95,3 miljoonaa euroa (pois lukien tytäri- ja osakkuusyhteisösijoitukset).

Toimialasijoittaminen

Peruskunnan toimialasijoittaminen palvelee kaupungin vastuulla olevaa palvelutuotantoa tai kaupungin kehittämistä. Tällaisia sijoituksia ovat perus-, osake- tai osuuspääomasijoitukset kuntayhtymiin, osakeyhtiöihin tai osuuskuntiin, antolainoja tällaisille yhteisöille tai rahoitusosuuksia nimettyihin investointikohteisiin tai hankkeisiin. Huomattavimman erän peruskunnan sijoituksesta muodostavat tytäryhtiöihin tehdyt pääomasijoitukset sekä liikelaitosten peruspääomasijoitukset. Toimialasijoittaminen voi olla myös kaupungin elinkeinopoliittisten tavoitteiden tukemista. Omistusten perusteita on tarkasteltava säännöllisesti. Jos esimerkiksi elinkeinopoliittiset tavoitteet on saavutettu, sijoituksesta voidaan luopua.

Oulun kaupungin kehittämisrahaston tarkoituksena on edistää Oulun alueen elinkeinoelämää ja vetovoimaisuutta. Rahasto on oma kirjanpidollinen taseyksikkö, jonka käytöstä päättää kaupunginhallitus. Kehittämisrahaston kautta Oulun kaupunki tekee pääomasijoituksia ja rahoittaa erillishankkeita.

Kassavarojen sijoittaminen

Kassavarojen sijoittamisen tavoitteena on kaupungin maksuvalmiuden turvaaminen. Kaupungin sijoitustoiminnassa noudatetaan kaupunginvaltuuston hyväksymiä sijoitustoiminnan periaatteita. Tavoitteena on turvata kaupungin maksuvalmius ylläpitämällä riittäviä likvidejä varoja. Sijoitustoiminnan periaatteiden mukaisesti kaupungin sijoitusomaisuutta hoidetaan mahdollisimman tuottavasti ja eettisesti kokonaisriskit huomioiden. Oulun kaupungilla on konsernitili, jolla tehostetaan konsernin kassavarojen hallintaa. Kaupunginhallituksen päättämien konsernitilin periaatteiden mukaisesti konsernitilillä hallinnoidaan koko konsernin varoja (Oulun kaupunki ja tytäryhteisöt).

5. LIKELAITOKSET

5.1. Liikelaitosten yleislinjaukset

Kunta voi perustaa kunnallisen liikelaitoksen liiketaloudellisten periaatteiden mukaan hoidettavaa tehtävää varten. Kunnallinen liikelaitos toimii kunnan osana. Liikelaitoksen perustaminen edellyttää erikseen tehtävää päätöstä ja liikelaitoksen tehtävistä määrätään hallintosäännössä. Kunnalliselle liikelaitokselle voidaan antaa yhtiöittämisvelvoitteen piiriin kuulumaton tehtävä, jota hoidetaan liiketaloudellisten periaatteiden mukaisesti, vaikka kyse ei ole varsinaisesta liiketoiminnasta. Tehtävä katsotaan liiketaloudellisin periaattein hoidetuksi silloin, kun tehtävän tulosten on tarkoitus kattaa sen suorittamisesta aiheutuvat menot. Tulot ovat tällöin asiakasmaksujen lisäksi korvauksia jäsen- tai sopimuskunnilta taikka korvauksia kunnan toiselta yksiköltä. Liiketaloudellisten periaatteiden mukaisessa toiminnassa noudatetaan ensisijaisesti kustannusvastaavuutta palvelujen hinnoittelussa.

Oulun kaupungin liikelaitosten tehtävänä on turvata palveluiden saatavuus mahdollisimman tehokkaasti ja taloudellisesti. Liikelaitokset eivät osallistu avoimiin kilpailuttamisiin, mutta niiden sopimushintoja verrataan tarvittaessa muiden palveluntuottajien hintoihin. Tätä kautta luodaan kilpailun painetta myös sisäiseen palvelutuotantoon.

Liikelaitoksen toiminnassa huomioidaan toimintaympäristön muutokset, kaupungin vallitseva taloudellinen tilanne ja palveluihin liittyvät markkinaolosuhteet.

Liikelaitoksilla halutaan:

- tehostaa yksikön toimintaa ja varmistaa tuotteiden ja palvelujen laatu,
- selkeyttää yksikön vastuuta operatiivisesta toiminnasta, parantaa toiminnan läpinäkyvyyttä sekä nopeuttaa päätöksentekoa ja
- luoda yksikön toimintaan ja taloudelliseen ohjaukseen markkinaehtoisia piirteitä.

Kaupungin liikelaitoksen toimintaa kehitettäessä tulee pohdittavaksi seuraavia hallintomuotoon liittyviä vaihtoehtoja:

- liikelaitoksen säilyttäminen edelleen toimintamallina,
- toimintojen yhdistäminen muiden toimijoiden kanssa,
- toiminnan yhtiöittäminen Oulun kaupungin omistukseen,
- toiminnan ulkoistaminen liikkeenluovutuksena sekä
- toiminta taseyksikkönä/nettoyksikkönä.

Omistajaohjausryhmä selvittää valtuustokausittain asiakastyytyväisyyskyselyn avulla sisäisten liikelaitosten liiketoimintamallin vastaavuutta kysyntään ja tarpeisiin nähden, sopimusohjauksen toimivuutta sekä palveluiden laatua ja luotettavuutta.

5.2. Liikelaitosten omistajapoliittiset linjaukset

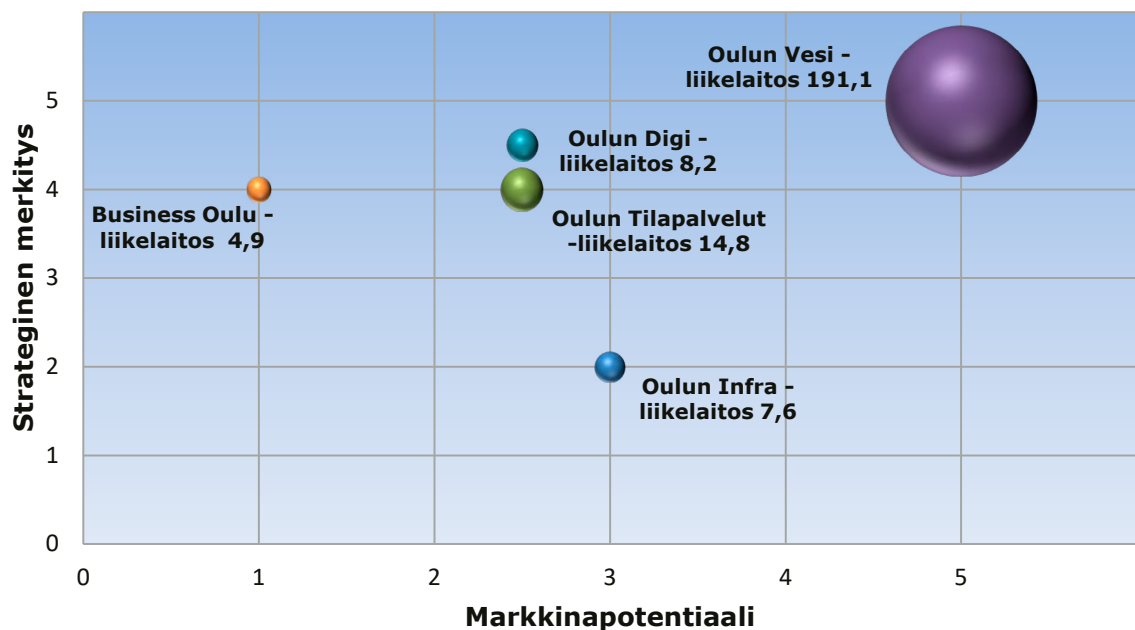
Taulukossa 4 on esitetty Oulun kaupungin liikelaitosomistukset (pl. Oulu-Koillismaan pelastusliikelaitos ja Oulun seudun ympäristötoimi -liikelaitos). Taulukosta ilmenee liikelaitoksen henkilöstön määrä, liikevaihto, taseen loppusumma sekä liikelaitosten arvotus markkinapotentiaalin ja strategisen merkityksen suhteen. Liikelaitosten strategisen analyysin visuaalinen esitys ilmenee kuviosta 4.

31.12.2020	Henkilöstö	Liikevaihto milj. €	Tase milj. €	Markkina- potentiaali	Strateginen merkitys
Oulun Vesi -liikelaitos	116	38,6	191,1	5,0	5,0
Oulun Tilapalvelut -liikelaitos	574	107,8	14,8	2,5	4,0
Oulun Digi -liikelaitos	98	20,3	8,2	2,5	4,5
Oulun Infra -liikelaitos	247	34,6	7,6	3,0	2,0
Business Oulu -liikelaitos	161	46,7	4,9	1,0	4,0

*) Business Oulu -liikelaitoksen liikevaihtoon on huomioitu tuet ja avustukset kunnalta 41,6 M€, muut tuotot 5,0 M€ sekä varsinainen liikevaihto 0,1 M€.

**) Syksyllä 2021 tapahtuneiden liikkeenluovutusten johdosta Oulun Tilapalvelut -liikelaitoksen henkilöstömääräarvio 31.12.2021: 245
Oulun Digi -liikelaitoksen henkilöstömääräarvio 31.12.2021: 63

Taulukko 4. Oulun kaupungin liikelaitosomistusten strateginen analyysi.

Kuvio 4. Oulun kaupungin liikelaitosomistusten strateginen analyysi – visuaalinen esitys.

Oulun Vesi -liikelaitos

Oulun Vesi -liikelaitos vastaa vesihuoltolain mukaisena vesihuoltolaitoksena toiminta-alueensa vesihuollosta. Oulun Veden toiminta-alueeseen kuuluu koko Oulu ja jätevedenpuhdistuksessa Taskilan puhdistamolla käsitellään Oulun lisäksi Muhoksen, Utajärven ja Iin kunnan jätevedet.

Oulun Vesi -liikelaitoksen toimintaa kehitetään kaupungin liikelaitoksena. Sääntelyn vaaties-
sa siirrytään osakeyhtiömuotoon Oulun kaupungin 100 %:en omistukseen. Liikelaitoksen teh-
tävänä on vesihuollon turvaaminen kaikissa olosuhteissa sekä ympäristöohjelman tavoittei-
den tukeminen.

Oulun Tilapalvelut -liikelaitos

Oulun Tilapalvelut -liikelaitos vastaa kaupungin toimitilojen hallintaan, ylläpitoon, korjauksiin se-
kä vuokrauksiin liittyvistä tehtävistä. Liikelaitokselle kuuluu ateria- ja puhtaanapitopalveluiden
järjestäminen, tapahtumien tukipalveluiden, virastomestari- ja sisäliikuntapaikkojen
hoitaminen. Oulun Tilapalvelut -liikelaitos on luopunut ateria- ja puhtauspalveluiden tuottami-
sista kaupunginvaltuuston päätöksen (5.10.2020 § 78) mukaisesti.

Oulun Tilapalvelut -liikelaitoksen toimintaa kehitetään kaupungin liikelaitoksena konsernil-
le kokonaisedullisten kiinteistöjohtamispalvelujen tuottajana sekä rakentamis-, kiinteistö- ja
käyttäjäpalvelujen järjestäjänä. Liikelaitos tukee toiminnallaan ympäristöohjelman tavoitteita.

Oulun Tilapalvelut -liikelaitos luopuu kuljetuspalveluiden tuottamisesta, joka siirtyy hyvinvoin-
tialueelle.

Vuoden 2022 aikana selvitetään ajoneuvokaluston vuokrauspalveluiden järjestäminen.

Vuoden 2022 aikana tarkastellaan kunnossapito- ja rakentamispalvelutuotannon synergiaetuja
koko kaupunkikonsernin osalta.

Liikelaitoksen palvelutuotannossa hyödynnetään markkinatarjontaa henkilöstön eläköitymisen
ja muun vaihtuvuuden myötä.

Oulun Infra -liikelaitos

Oulun Infra -liikelaitos tuottaa maa- ja ympäristörakentamispalveluja sekä ympäristön ja ulkoli-
kuntapaikkojen kunnossa- ja puhtaanapitopalveluja.

Oulun Infra -liikelaitoksen toimintaa jatketaan toistaiseksi kaupungin liikelaitoksena. Vuoden
2022 aikana arvioidaan liikelaitokselle tällä hetkellä kuuluvat tehtävät ja kehittämisvaihto-
ehdot.

Liikelaitoksen palvelutuotannossa hyödynnetään markkinatarjontaa henkilöstön eläköitymisen
ja muun vaihtuvuuden myötä.

Oulun Digi -liikelaitos

Oulun Digi -liikelaitos vastaa Oulun kaupungin ICT-palveluiden järjestämisestä ja strategisesta digitalisointiohjelmasta sekä tukee toimialoja sen toteuttamisessa. Liikelaitos vastaa Oulun kaupungin tietohallinnosta ja ohjaa tietoturvallista toimintaa. Liikelaitos tukee alueen ICT-elinkeinojen ja digitalisaation tutkimus- ja kehitystoimintaa yhdessä hallintokuntien ja muiden liikelaitosten kanssa.

Oulun Digi -liikelaitoksen hallintomuoto selvitetään vuoden 2022 aikana osana kaupungin organisaatiomuutosta 1.1.2023 alkaen.

Oulun Digi -liikelaitos on luopunut ICT-palveluiden tuottamisesta kaupunginvaltuuston päätöksen (5.10.2020 § 77) mukaisesti ja siirtää toiminnan painopisteen palveluiden kehittämiseen, järjestämiseen ja palvelulaadun seurantaan sekä toimialojen digitalisaation tukemiseen. Muissa palveluissa liikelaitos tukeutuu markkinoihin tarkoituksenmukaisina kokonaisuuksina.

Business Oulu -liikelaitos

Business Oulu -liikelaitos vastaa kaupungin elinkeino- ja työllisyyspolitiikan toteuttamisesta sekä yritys-, työllisyys-, osaja- ja elinkeinomarkkinoinnista edistämällä alueen yritys-, työllisyys- ja elinkeinotoimintaa kaupunginvaltuuston ja kaupunginhallituksen päättämien periaatteiden mukaisesti.

Business Oulu -liikelaitoksen toimintaa kehitetään kaupungin liikelaitoksena.

Oulu-Koillismaan pelastusliikelaitos

Oulu-Koillismaan pelastusliikelaitos tuottaa toiminta-alueellaan asukkaiden turvallisuuteen ja elinympäristön suojaamiseen, onnettomuuksien ehkäisyyn, pelastustoimintaan ja väestönsuojeluun kuuluvat palvelut laadukkaasti, tehokkaasti ja voimavarat tarkoituksenmukaisesti yhdistäen. Erytystehtävänä ovat lainsäädännössä säädetty viranomaistehtävät.

Liikelaitoksen toimintaa jatketaan alueellisena liikelaitoksena. Hyvinvointialueuudistuksen myötä, pelastustoimen järjestäminen siirtyy kaupungilta hyvinvointialueelle. Vuoden 2022 alusta ensihoitopalveluiden tuottaminen siirtyy PPSHP:lle.

Oulun seudun ympäristötoimi -liikelaitos

Oulun seudun ympäristötoimi -liikelaitoksen johtokunta ohjaa ja valvoo kuntien toimialaan kuuluvaa ympäristönsuojelua, ympäristöterveydenhuoltoa ja muuta ympäristöhallintoa sekä tuottaa niitä koskevat palvelut. Erytystehtävänä ovat lainsäädännössä säädetty viranomaistehtävät.

Oulun seudun ympäristötoimi -liikelaitoksen toimintaa kehitetään seudullisena liikelaitoksena.

6. TYTÄRYHTIÖT

6.1. Tytäryhtiöiden yleislinjaukset

Tytäryhtiömuotoisella toiminnalla

- lisätään toiminnan tehokkuutta, päätöksenteon nopeutta ja joustavuutta,
- saavutetaan toiminnan läpinäkyvyys kilpailuilla markkinoilla sekä
- mahdollistetaan strategisen kumppanin (osakkaan) mukaantulo yhtiön toimintaan.

Perustamisen edellytyksenä on,

- että kaupunki luopuu yhtiöitettävän toiminnan osalta kaupungin oman organisaation toiminnan ja talouden hallinnollisesta ohjauksesta,
- että kaupunki on valmis antamaan yhtiölle juridisen, osakeyhtiölain mukaisen itsenäisen vallan ja vastuun eikä edellytä tai vaadi erivapauksia tai muista omistajista poikkeavia oikeuksia,
- että kaupunki on valmis vastaamaan liiketoiminnan riskeistä sijoittamallaan pääomalla ja mahdollisesti antamallaan takauksilla,
- että kaupungin lisäksi on mukana mahdollisesti muita perustajia tai myöhemmin on suunnitteilla ottaa muita osakkaita mukaan ja
- että toiminnan yhtiöittämisestä aiheutuvat verotukselliset seuraamukset ovat pienemmät kuin yhtiöittämisestä saavutettava taloudellinen hyöty.

Tytäryhtiöiden kohdalla toiminta on osakeyhtiölain mukaan järjestettyä. Konsernin ohjausrooli tytäryhtiön toiminnassa on vahva. Oulun kaupunki ohjaa tytäryhtiöidensä toimintaa omistajapoliittisissa linjauksissa asetettavien tavoitteiden, konserniohjeen sekä yhtiön hallitustyöskentelyn kautta. Hallitukseen tulee valita edustajat niin, että hallituksessa on riittävästi edustettuna liike-talouden ja yhtiön toimialan osaaminen.

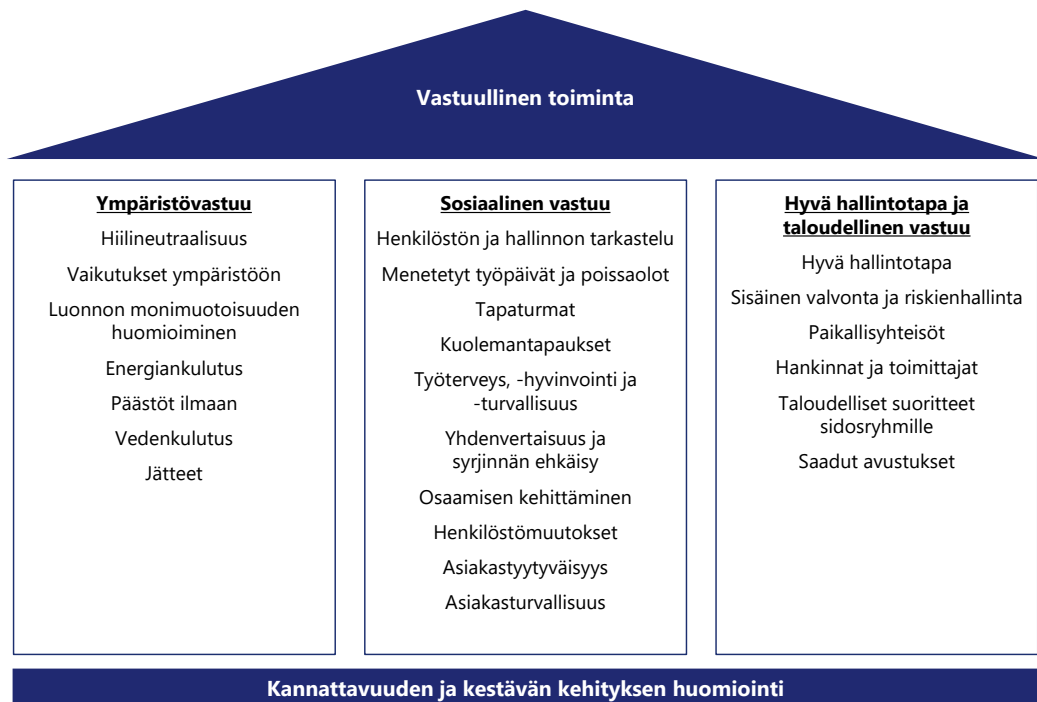
Kaupungin tytäryhtiöiden toimintaa kehitettäessä seuraavia vaihtoehtoja tulee pohdittavaksi:

- tytäryhtiön toiminnan säilyttäminen ennallaan,
- tytäryhtiön toiminnan uudelleensuuntaaminen,
- tytäryhtiön omistuspohjan laajentaminen,
- tytäryhtiön kehittäminen osakkuusyhtiöksi,
- tytäryhtiön omistuksesta luopuminen myymällä tai sulauttamalla toiminta ja
- tytäryhtiön purkaminen ja toiminnan siirtäminen kaupungin toiminnaksi.

6.2. Yhteiskuntavastuu

Yritysten toiminnan vastuullisuuteen liittyvät odotukset ovat kasvaneet eri sidosryhmissä huomattavasti viime vuosina. Odotuksena on, että yhteiskunnan eri toimijat (kuten esimerkiksi kaupungit tytäryhtiöineen) huomioivat kestävästä kehitystä toiminnassaan. Näin toimittaessa konkretisoituvat kestävästä kehityksen tavoitteet, joihin Suomikin on sitoutunut. Yhtiöille keskeinen elementti näihin odotuksiin vastaamisessa on yhteiskuntavastuu ja siitä raportointi. Yhteiskuntavastuulla tarkoitetaan ympäristön ja sosiaalisten asioiden huomioimista toiminnassa taloudellisesti kestävästä liiketoiminnan saavuttamiseksi. Yhteiskuntavastuu on yhtiöiden tapa toteuttaa kestävästä kehitystä.

Oulun kaupunki omistajana edellyttää, että konserniin kuuluvat tytäryhteisöt kantavat yhteiskuntavastuunsa ja noudattavat niiden toimintaa ohjaavia lakeja ja määräyksiä sekä asettavat itselleen yhteiskuntavastuuta koskevat tavoitteet. Yhteisöjen tulee huomioida toiminnassaan ja päätöksenteossaan ympäristöön kohdistuvat, sosiaaliset ja taloudelliset vaikutukset. Yhteiskuntavastuun ja sen raportoinnin näkökulmat on esitetty kuviossa 5.

Kuvio 5. Yhteiskuntavastuun ja sen raportoinnin kokonaisuudet muodostavat kolmipilarisen kokonaisuuden. (mukaellen lähteestä: Hysrke A., Lönnroth M., Savilaakso A. ja Sievänen R. 2012. Vastuullinen sijoittaminen. FINVA.)

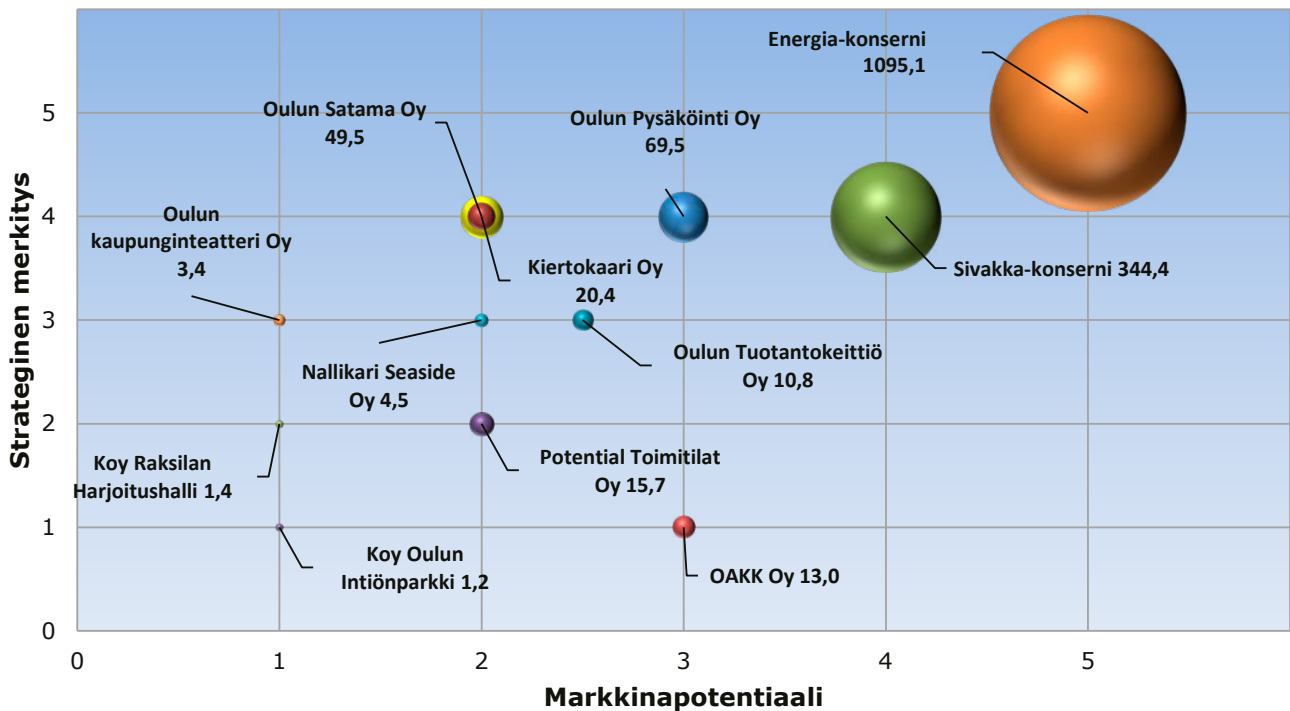
Omistajapoliittisissa linjauksissa tytäryhteisöille asetetuissa tavoitteissa on huomioitu yhteiskuntavastuun näkökulmat. Tytäryhteisöiltä edellytetään yhteiskuntavastuuasioiden raportointia sidosryhmilleen vuosittain joko erillisenä raporttina tai vuosikertomuksen yhteydessä. Tytäryhteisöt raportoivat konsernihallinnolle vuosittain omistajapoliittisten linjausten toteutumisen yhteydessä yhteiskuntavastuun kohokohdistaan, jotka esitetään Oulun kaupungin tytäryhteisöraportissa. Konsernihallinto arvioi ja raportoi tytäryhteisöjen yhteiskuntavastuun tarkempaa tilaa määräajoin omille sidosryhmilleen.

6.3. Tytäryhtiöiden omistajapoliittiset linjaukset

Taulukossa 5 on esitetty Oulun kaupungin tytäryhtiöomistukset. Taulukosta ilmenee tytäryhtiöiden henkilöstön määrä, liikevaihto, taseen loppusumma sekä yhtiöiden arvotus markkinapotentiaalin ja strategisen merkityksen suhteen. Tytäryhtiöiden strategisen analyysin visuaalinen esitys ilmenee kuviosta 6.

31.12.2020	Henkilöstö	Liikevaihto milj. €	Tase milj. €	Markkina- potentiaali	Strateginen merkitys
Energia-konserni	374	288,4	1 095,1	5,0	5,0
Sivakka-konserni	135	58,4	344,4	4,0	4,0
Oulun Pysäköinti Oy	8	3,6	69,5	3,0	4,0
Oulun Satama Oy	10	6,9	49,5	2,0	4,0
Kiertokaari Oy	26	15,2	20,4	2,0	4,0
Potential Toimitilat Oy	4	2,5	15,7	2,0	2,0
Oulun Aikuiskoulutuskeskus Oy	1	1,6	13,0	3,0	1,0
Oulun Tuotantokeittiö Oy	109	11,9	10,8	2,5	3,0
Nallikari Seaside Oy	7	1,9	4,5	2,0	3,0
Oulun Kaupunginteatteri Oy	138	0,6	3,4	1,0	3,0
Koy Raksilan Harjoitushalli	1	0,2	1,4	1,0	2,0
Koy Oulun Intiönparkki	0	0,04	1,2	1,0	1,0

Taulukko 5. Oulun kaupungin tytäryhtiöomistusten strateginen analyysi.

Kuvio 6. Oulun kaupungin tytäryhtiöomistusten strateginen analyysi – visuaalinen esitys.

ENERGIA- JA YMPÄRISTÖLIIKETOIMINTA

Oulun Energia Oy

Oulun Energia Oy:n toimialana on energia-alan liiketoiminta. Yhtiö voi tuottaa, hankkia, siirtää ja myydä sähkö- ja lämpöenergiaa sekä polttoaineita. Yhtiön toimialaan kuuluu lisäksi tarjota alaan liittyviä suunnittelu-, käyttö-, kunnossapito- ja asennuspalveluita sekä energialiiketoimintaan liittyviä oheispalveluita. Oulun Energia -konserniin kuuluvat emoyhtiö Oulun Energia Oy:n lisäksi Oulun Energia Sähköverkko Oy, Turveruukki Oy ja Huoltovoima Oy. Oulun kaupunki omistaa kokonaan konsernin emoyhtiö Oulun Energia Oy:n ja emoyhtiö omistaa kaikki tytäryhtiönsä.

Omistamisen peruste: Yhtiöllä on strateginen tehtävä elinvoiman, hiilineutraalisuuden ja kiertotalouden edistämässä, huoltovarmuudessa ja infrastruktuurin ylläpitäjänä.

Omistusosuus: Yhtiö säilyy kaupungin tytäryhtiönä.

Oulun Energia Oy:n ja Energia-konsernin tavoitteet, joista yhtiön tulee raportoida:

Häiriötön sähkön ja lämmön tuotanto ja jakelu

- tuotannon riittävä omavaraisuus
- energiantuotannon riittävyden varmistaminen myös poikkeusolosuhteissa

Ympäristövastuullisuus

- hiilineutraalisuuspolulla edistyminen – hiilineutraali tuotanto 2035
- asiakkaiden hiilineutraalisuustavoitteiden tukeminen kumppanuuksilla ja älykkäillä ratkaisuilla
- kiertotalouden edistäminen

Asiakaslähtöinen, kilpailukykyinen ja taloudellisesti kannattava toiminta

- asiakastyytyväisyys/-kokemus
- kaukolämmön hinta
- liikevoitto %
- omavaraisuusaste
- oman pääoman tuotto %
- sijoitetun pääoman tuotto %

Omistajan tuotto-odotus

- yhtiö maksaa omistajalleen vuosittain osinkoja ja/tai pääoman palautusta tavoitteena kasvava kokonaistuotto

Tilikauden yhteiskuntavastuun kohokohdat

Oulun Satama Oy

Yhtiön toimialana on sataman ylläpitäminen ja yleisen satamatoiminnan harjoittaminen ja kehittäminen sekä siihen liittyvä muu liiketoiminta. Oulun kaupunki omistaa yhtiön kokonaan. Oulun Satama Oy:n tytäryhtiö on Oritkarin Huoltorakennus Oy (73 %).

Omistamisen peruste: Yhtiöllä on strateginen tehtävä elinvoiman tukemisessa ja infrastruktuurin ylläpitäjänä.

Omistusosuus: Yhtiö säilyy kaupungin tytäryhtiönä.

Tavoitteet, joista yhtiön tulee raportoida:

Elinvoimainen Oulu kasvaa ja kansainvälistyy

- sataman ja asiakkaiden kilpailuedun lisääminen (raportointi omistajaohjauskeskustelussa)
- sataman volyymikasvu
- satamadigitalisaation kehittäminen

Ympäristövastuullisuus

- hiilineutraali satamayhtiön toiminta
- muun satamaliikenteen hiilineutraalisuuteen vaikuttaminen

Asiakaslähtöinen, kilpailukykyinen ja taloudellisesti kannattava toiminta

- asiakastyytyväisyys/-kokemus
- satamaliikenteen määrä
- liikevoitto %
- omavaraisuusaste
- oman pääoman tuotto %
- sijoitetun pääoman tuotto %

Tilikauden yhteiskuntavastuun kohokohdat

Kiertokaari Oy

Yhtiön toimialana on jätehuoltopalvelujen tuottaminen, jäteneuvonnan harjoittaminen sekä hyötyjätteiden ja biokaasun myyntiin liittyvä muu liiketoiminta. Yhtiö toimii julkisista hankinnoista annetun lain tarkoittamassa mielessä omistajiansa sidosyksikkönä (in house -yksikkö). Oulun kaupunki omistaa yhtiöstä 91 %. Yhtiön muita omistajia ovat Hailuoto, Ii, Kempele, Lumijoki, Pudasjärvi, Raahen ja Siikajoki.

Yhtiö vastaa kunnan vastuulle kuuluvan jätehuollon järjestämisestä toimialueellaan, johon kuuluu yhdeksän kuntaa (31.12.2019) ja lähes 280 000 asukasta. Palvelut on suunnattu lähinnä asumisessa ja julkisessa toiminnassa syntyvien jätteiden käsittelyyn, mutta käsiteltävänä on myös jätelain toissijaisen vastuun velvoittamana niitä yritystoiminnan jätteitä, joiden käsittelemiseksi ei ole yksityistä palveluntarjontaa.

Omistamisen peruste: Yhtiöllä on erityistehtävä asumisessa ja julkisessa toiminnassa syntyvien jätteiden käsittelyssä. Yhtiö toteuttaa kaupunkistrategian ympäristöohjelman mukaisen kiertotalouden tiekartan tavoitteita ja edistää ympäristövastuullista tiedottamista. Yhtiö toimii kumppanina peruskaupungille, liikelaitoksille ja yhtiöille kiertotalouden kehittämisessä.

Omistusosuus: Yhtiö säilyy kaupungin tytäryhtiönä.

Tavoitteet, joista yhtiön tulee raportoida:

Ympäristövastuullisuus

- monipuolisten jätehuoltoratkaisujen tarjoaminen
- kestävän kiertotalouden edistäminen

Asiakaslähtöinen, kilpailukykyinen ja taloudellisesti kannattava toiminta

- asiakastyytyväisyys/-kokemus
- jätemaksujen hinta
- kumulatiivinen tulos
- omavaraisuusaste

Tilikauden yhteiskuntavastuun kohokohdat

ASUNTO- JA KIINTEISTÖLIIKETOIMINTA

Sivakka-yhtymä Oy

Sivakka-konsernin tehtävänä on tukea kaupungin asuntopolitiikan toteutumista ylläpitämällä monipuolista ja kohtuuhintaista vuokra-asuntokantaa Oulun kaupungissa. Lisäksi Sivakka-konserni rakentaa ja vuokraa kohtuuhintaisia päiväkoti- ja hoivatiloja Oulun kaupungin alueella. Sivakka-konserniin kuuluvat Sivakka-yhtymä Oy ja sen tytäryhtiöt Oulun Sivakka Oy, Oulun Tervatalot Oy ja Oulun Remonttimyly Oy. Oulun kaupunki omistaa kokonaan konsernin emoyhtiö Sivakka-yhtymä Oy:n ja emoyhtiö omistaa kaikki tytäryhtiönsä.

Omistamisen peruste: Yhtiöllä on strateginen tehtävä monipuolisen ja kilpailukykyisen vuokra-asuntomarkkinan säilymiseen Oulun kaupungin alueella.

Omistusosuus: Yhtiö säilyy kaupungin tytäryhtiönä.

Sivakka-yhtymä Oy:n ja Sivakka-konsernin tavoitteet, joista yhtiön tulee raportoida:

Oulun kehittämistä tukeva asuntotarjonta ja kohtuulliset asumiskustannukset

- täydennysrakentamisen edistäminen
- vanhusten ja erityisryhmien asumistarpeiden tukeminen yhteistyössä sosiaali- ja terveystoimen kanssa

Ympäristövastuullisuus

- energiatehokkuuden parantaminen
- hiilijalanjäljen pienentyminen
- kiertotalouden monipuolinen edistäminen

Asiakaslähtöinen, kilpailukykyinen ja taloudellisesti kannattava toiminta

- asiakastyytyväisyys/-kokemus
- vuokra-asumisen hinta suhteessa muihin vastaaviin toimijoihin
- vuokra-asuntojen käyttöaste
- liikevoitto %
- omavaraisuusaste
- oman pääoman tuotto %
- sijoitetun pääoman tuotto %

Tilikauden yhteiskuntavastuun kohokohdat

Omistajan tuotto-odotus

- yhtiö maksaa omistajalleen vuosittain osinkoja

Oulun Pysäköinti Oy

Yhtiö tarjoaa asiakkailleen pysäköintipalveluja keskustan alla Kivisydämessä, Autosaaren ja Autoheikin pysäköintitaloissa sekä toimii pysäköintioperaattorina mm. Kontinkankaan alueella. Yhtiö vastaa lisäksi Oulun kaupungin katupysäköinnin lippuautomaattien huollosta ja ylläpidosta. Oulun kaupunki omistaa yhtiön kokonaan.

Omistamisen peruste: Yhtiöllä on strateginen tehtävä elinvoiman edistämässä ja infrastruktuurin ylläpitäjänä.

Omistusosuus: Yhtiö säilyy kaupungin tytäryhtiönä. Selvitetään kaupungin pysäköintiomistusten keskittäminen Oulun Pysäköinti Oy:lle.

Tavoitteet, joista yhtiön tulee raportoida:

Elinvoimainen Oulu kasvaa ja kansainvälistyy

- yhtiö toimii aktiivisessa roolissa Oulun keskustan pysäköinti-infran kehittämisessä

Ympäristövastuullisuus

- energiatehokkuuden parantaminen
- hiilidioksidipäästöjen vähentäminen
- yhtiö tukee kestävän liikkumisen toteutusmalleja Oulussa

Asiakaslähtöinen, kilpailukykyinen ja taloudellisesti kannattava toiminta

- asiakastyytyväisyys/-kokemus
- pysäköinnin hinta
- pysäköintilaitosten käyttöaste
- liikevoitto %
- omavaraisuusaste
- oman pääoman tuotto %
- sijoitetun pääoman tuotto %

Tilikauden yhteiskuntavastuun kohokohdat

Potential Toimitilat Oy

Yhtiön toimialana on hallita omistus- ja vuokraoikeuden nojalla kiinteistöjä ja rakentaa niihin toiminta- ja palvelutiloja yritysten käyttöön vuokrattavaksi tai lunastettavaksi, ostaa ja myydä koneita ja laitteita sekä harjoittaa yritystoimintaa edistävää projekti- ja palvelutoimintaa. Yhtiöllä on omistuksessaan noin 41 000 neliometriä vuokrattavia toimitiloja. Teollisuushalleja ja muita toimitilarakennuksia yhtiöllä on Haukiputaalla Ukonkaivoksen alueella, Holstinmäellä, Asemakylällä ja Martinniemessä, Kiimingissä Välikylässä ja Honkimaan teollisuusalueella sekä Yli-lissä Ruunatiellä. Näiden lisäksi yhtiö omistaa eri puolilla Oulua sijaitsevia osakehuoneistoja. Potential Toimitilat Oy:n tytäryhtiöitä ovat Maikkulan Keskus Oy (100 %), Kiinteistö Oy Huonesuon Monitoimitalo (78 %), Asunto Oy Kiimingin Seniori (54,6 %), Kiinteistö Oy Haukiputaan Toritalo (54 %) ja Kiinteistö Oy Oulun Maikkulan Toivo (50,3 %).

Omistamisen perusta: Yhtiön tehtävänä on toimia markkinoille suunnattujen tilojen omistajana, vuokraajana ja olemassa olevien kiinteistöjen kehittäjänä.

Omistusosuus: Yhtiö säilyy kaupungin tytäryhtiönä.

Tavoitteet, joista yhtiön tulee raportoida:

Asiakaslähtöinen, kilpailukykyinen ja taloudellisesti kannattava toiminta

- asiakastyytyväisyys
- vuokrausaste
- kiinteistöjen tuottoarvon säilyminen
- energiatehokkuuden parantaminen
- liikevoitto %
- omavaraisuusaste
- oman pääoman tuotto %
- sijoitetun pääoman tuotto %

Tilikauden yhteiskuntavastuun kohokohdat

Oulun Aikuiskoulutuskeskus Oy

Yhtiön toimialana on omistaa ja hallita kiinteää omaisuutta, rakennuksia sekä kiinteistö- ja asunto-osakeyhtiöiden osakkeita. Yhtiö voi käydä arvopaperi- ja kiinteistökauppaa sekä omistaa, hallita ja vuokrata kiinteistöjä tai sellaisen hallintaan oikeuttavia osakkeita sekä muita arvopapereita. Yhtiö voi harjoittaa myös ajoneuvojen, työkoneiden ja -laitteiden myyntiä sekä vuokrausta. Oulun kaupunki omistaa yhtiön kokonaan.

Omistamisen peruste: Yhtiön tehtävänä on toimitilojen tarjoaminen.

Omistusosuus: Yhtiön toiminta ajetaan hallitusti alas vuoden 2021 jälkeen.

Tavoitteet, joista yhtiön tulee raportoida:

Asiakaslähtöinen, kilpailukykyinen ja taloudellisesti kannattava toiminta

- liikevoitto %
- omavaraisuusaste
- oman pääoman tuotto %
- sijoitetun pääoman tuotto %

Tilikauden yhteiskuntavastuun kohokohdat

Koy Raksilan Harjoitushalli

Yhtiön toimialana on hallita Oulun kaupungin Raksilan kaupunginosassa noin 4 187 m² suuruisen alan vuokraoikeutta sekä omistaa ja hallita tontilla sijaitsevaa harjoitusjäähallia sekä siihen välittömästi liittyviä muita mahdollisia tiloja. Yhtiö vuokraa sen välittömässä hallinnassa olevia tiloja. Yhtiön tarkoituksena ei ole voiton tavoittelu. Oulun kaupungin omistusosuus yhtiöstä on 95 %. Yhtiön toinen omistaja on Oulun Kärpät Oy.

Omistamisen peruste: Yhtiöllä on tehtävä kaupungin palvelutuotannon välineenä.

Omistusosuus: Yhtiön omistus siirtyy kokonaan Oulun kaupungille. Harjoitushallin toiminnan jatkaminen yhtiömuodossa arvioidaan.

Tavoitteet, joista yhtiön tulee raportoida:

Asiakaslähtöinen, kilpailukykyinen ja taloudellisesti kannattava toiminta

- liikevoitto %
- omavaraisuusaste
- oman pääoman tuotto %
- sijoitetun pääoman tuotto %

Tilikauden yhteiskuntavastuun kohokohdat

Koy Oulun Intiönparkki

Yhtiön toimialana on vuokraoikeuden nojalla hallita Oulun kaupungin Intiön kaupunginosassa sijaitsevaa tonttia ja omistaa ja hallita sillä olevia rakennuksia. Oulun kaupungin suora omistusosuus yhtiöstä on 18 % ja konsernin omistusosuus 59 %. Yhtiön muita omistajia ovat Sivakka-yhtymä Oy, Avara Oy ja yksityiset henkilöt.

Omistamisen peruste: Yhtiöllä on tehtävä kaupungin hyvinvointipalveluiden palvelutuotannon tilojen velvoiteautopaikkojen tuottajana.

Omistusosuus: Yhtiö säilyy kaupungin tytäryhtiönä. Selvitetään kaupungin pysäköintiomistusten keskittäminen Oulun Pysäköinti Oy:lle.

Tavoitteet, joista yhtiön tulee raportoida:

Asiakaslähtöinen, kilpailukykyinen ja taloudellisesti kannattava toiminta

- asiakastyytyväisyys/-kokemus
- kilpailukykyinen vuokra
- kiinteistöjen arvon säilyminen
- energiatehokkuuden parantaminen

Tilikauden yhteiskuntavastuun kohokohdat

MATKAILU- JA KULTTUURILIIKETOIMINTA

Nallikari Seaside Oy

Yhtiön toimialana on majoitus- ja matkailupalvelujen harjoittaminen ja kehittäminen sekä siihen liittyvä muu liiketoiminta. Oulun kaupunki omistaa yhtiön kokonaan.

Omistamisen peruste: Yhtiöllä on strateginen tehtävä elinvoiman ja matkailun edistämisessä.

Omistusosuus: Yhtiö säilyy kaupungin tytäryhtiönä.

Tavoitteet, joista yhtiön tulee raportoida:

Asiakaslähtöinen, kilpailukykyinen ja taloudellisesti kannattava toiminta

- asiakastyytyväisyys
- sisämajoituspaikkojen käyttöaste
- liikevoitto %
- omavaraisuusaste
- oman pääoman tuotto %
- sijoitetun pääoman tuotto %

Tilikauden yhteiskuntavastuun kohokohdat

Oulun Kaupunginteatteri Oy

Yhtiön toimialana on yleishyödyllisellä tavalla ylläpitää ja harjoittaa teatteritoimintaa Oulun kaupungissa. Yhtiö voi harjoittaa ravintola-, catering-, kokous- ja kongressipalveluliiketoimintaa sekä tila- ja vuokraustoimintaa. Yhtiön tarkoituksena ei ole voiton tuottaminen. Oulun kaupunki omistaa yhtiön kokonaan.

Omistamisen peruste: Yhtiöllä on erityistehtävä kaupungin elinvoiman ja asukkaiden hyvinvoinnin edistämiseksi kulttuurin keinoin.

Omistusosuus: Yhtiö säilyy kaupungin tytäryhtiönä.

Tavoitteet, joista yhtiön tulee raportoida:

Vetovoimaista, vastuullista ja uusiutuvaa teatteritaidetta

- yleisötyön kehittäminen eri-ikäisten oululaisten kanssa
- yhteistyön kehittäminen eri kulttuuritoimijoiden kanssa

Tilojen luova hyödyntäminen

- hyödynnetään tiloja aktiivisesti sekä teatterin sisä- että ulkopuolella
- kehitetään uusia yhteistyötä mahdollistavia tuotantomalleja

Asiakaslähtöinen, kilpailukykyinen ja taloudellisesti kannattava toiminta

- asiakastyytyväisyys/-kokemus
- esitysten kokonaistyyttöaste (%)
- liikevaihdon kehittyminen
- liikevaihdon (lipputulot ja vuokratulot) osuus kokonaistuloista
- kumulatiivinen tulos
- omavaraisuusaste

Tilikauden yhteiskuntavastuun kohokohdat

SISÄISET PALVELUT

Oulun Tuotantokeittiö Oy

Yhtiön toimialana on ateriatuotteiden valmistus, ateriapalvelut ja muut ravintolapalvelut sekä kiinteistöjen siivous. Yhtiö voi tarjota näihin toimialoihin liittyviä konsultointipalveluja. Yhtiö toimii julkisista hankinnoista annetun lain tarkoittamassa mielessä omistajiensa sidosyksikkönä (in house -yksikkö). Oulun kaupungin suora omistusosuus yhtiöstä on 85 % ja konsernin omistusosuus 93 %. Yhtiön toinen omistaja on PPSHP, jonka omistusosuus siirtyy hyvinvointialueudistuksen myötä hyvinvointialueelle.

Omistamisen peruste: Yhtiön tehtävänä on kokonaisedullisten ateriatuotteiden valmistaminen kaupungin palvelutoimintaan ja strategisena tehtävänä huoltovarmuuden varmistaminen.

Omistusosuus: Yhtiö säilyy kaupungin tytäryhtiönä.

Tavoitteet, joista yhtiön tulee raportoida:

Asiakaslähtöinen, kilpailukykyinen ja taloudellisesti kannattava toiminta

- tuoteturvallisuus ja ravitsemuksellinen laatu
- asiakastyytyväisyys/-kokemus
- kumulatiivinen tulos
- omavaraisuusaste
- keskimääräinen tuotehinta (€/kg)

Tilikauden yhteiskuntavastuun kohokohdat

7. OSAKKUUSYHTIÖT

7.1. Osakkuusyhtiöiden yleislinjaukset

Kaupungin rooli omistajana osakkuusyhtiöidensä toiminnan ja talouden ohjauksessa on rajoituneempi kuin tytäryhtiöissä.

Oulun kaupunki on omistajana osakkuusyhtiöissä seuraavista syistä:

1. Kaupunki haluaa käynnistää tai olla mukana yhteistyössä muiden omistajien kanssa sellaisessa toiminnassa, jolla katsotaan olevan positiivinen vaikutus Oulun kaupungin kehitykseen.
2. Osakkuusyhtiön kautta saavutetaan synergiaetuja kaupungin toiminnan kannalta.
3. Osakkuusyhtiön kautta on mahdollista saada ulkopuolista rahoitusta.

Hankittaessa tai perustettaessa yhteisomistussuhteita tulee varmistaa, että muiden omistajien tavoitteet ja tarpeet omistamiselle ovat yhdensuuntaisia kaupungin tavoitteiden kanssa ja että yhteisomistus on kaupungin intressien mukaista. Mikäli omistettu yhteisö ei ole kaupungin strategian kannalta merkittävä ja sillä on toimivat markkinat, voidaan harkita omistukseen sidotun pääoman vapauttamista strategisesti tärkeisiin toimintoihin omistuksesta luopumalla.

Osakkuusyhtiöt ja kaupungin omistusosuudet yhtiöissä on kuvattu taulukossa 2. Osakkuusyhtiöistä merkittävin on Partnera Oyj. Oulun kaupungin osuus yhtiön omasta pääomasta vuonna 2019 oli Partnera Oyj:ssä 33,6 miljoonaa euroa.

7.2. Osakkuusyhtiöiden omistajapoliittiset linjaukset

Partnera Oyj

Partnera Oyj on oululainen First North -listalle listattu sijoitusyhtiö, jonka toiminta-alueena on koko Suomi. Oulun kaupungin omistusosuus yhtiöstä on 47 %. Yhtiön muita omistajia ovat yksityiset yritykset ja yhteisöt sekä yksityishenkilöt. Partnera Oyj:n tavoitteena on yli 10 %:n oman pääoman tuotto sekä vakaa voitonjako osakkeenomistajille sekä se, että pääosa sijoitettavista varoista on keskittyneenä strategisiin omistuksiin. Rakentaessaan liiketoimintakonserniaan strategiansa mukaisesti yhtiö on myös vaikuttavuussijoittaja, jonka tavoitteena on käyttää pääomaansa sellaisen liiketoiminnan kehittämiseen, jolla voidaan edistää positiivista vaikutusta yhteiskunnassa sekä kestäväen kehityksen tavoitteita.

Omistamisen peruste: Omistukselle odotetaan osakkeen arvonnousua ja kohtuullista osinkoa.

Oulun Ammattikorkeakoulu Oy

Yhtiö ylläpitää Oulun Ammattikorkeakoulua. Oulun Ammattikorkeakoulu (Oamk) tarjoaa monialaista työelämää palvelevaa koulutusta sekä tutkimus-, kehitys- ja innovaatiotoimintaa. Oulun kaupungin omistusosuus yhtiöstä on 38 %. Yhtiön muita omistajia ovat Oulun yliopisto ja muut kunnat.

Omistamisen peruste: Yhtiöllä on erityistehtävä ammattikorkeakouluopetuksen tarjoajana ja alueen elinvoiman edistäjänä.

Omistusosuus: Kaupungin omistus säilytetään nykyisellään.

Monetra Oy

Monetra Oy on Monetra-konsernin emoyhtiö. Yhtiön toimialana on hallita ja omistaa talous- ja henkilöstöhallinnon sekä muita asiantuntija- ja tukipalveluita tuottavien tytäryhtiöidensä osakkeita. Yhtiön tehtäviin kuuluvat mm. yhteisten hallinto- ja tietohallintotehtävien hoitaminen, konsernin strateginen suunnittelu, konserniohjaus sekä Monetra-konsernin toiminnan kehittäminen. Yhtiö toimii julkisista hankinnoista annetun lain tarkoittamassa mielessä omistajiensa sidosyksikkönä (in house -yksikkö). Oulun kaupungin omistusosuus yhtiöstä on 30 %. Yhtiön muita omistajia ovat Tampereen, Jyväskylän ja Kuopion kaupungit sekä Pohjois-Pohjanmaan, Pirkanmaan, Keski-Suomen ja Pohjois-Savon sairaanhoitopiirit.

Omistamisen peruste: Yhtiöllä on tehtävä hallinnon tukipalveluiden tuottajana ja kehittäjänä.

Omistusosuus: Konsernirakenne (alueyhtiöiden sulautuminen emoyhtiöön) arvioidaan yhdessä muiden omistajien kanssa.

Monetra Oulu Oy

Monetra Oulu Oy tuottaa omistajilleen hallinnon tukipalveluita ja toimii myös omistajiensa yhteishankintayksikkönä. Yhtiö toimii julkisista hankinnoista annetun lain tarkoittamassa mielessä omistajiensa sidosyksikkönä (in house -yksikkö). Oulun kaupungin suora omistusosuus yhtiöstä on 29 % ja konsernin omistusosuus 37 %. Yhtiön muita omistajia ovat Monetra Oy, PPSHP, muut kunnat ja omistajien tytäryhteisöt.

Omistamisen peruste: Yhtiöllä on tehtävä hallinnon tukipalveluiden tuottajana ja kehittäjänä.

Omistusosuus: Kaupungin omistus säilytetään nykyisellään (ks. Monetra Oy).

Oulun Matkailu Oy

Oulun Matkailu Oy:n toimialana on Oulun matkailun yhteismarkkinoinnin johtaminen ja toteuttaminen. Oulun kaupungin omistusosuus yhtiöstä on 32 %. Yhtiön muita omistajia ovat kunnat, yhdistykset ja yritykset.

Omistamisen peruste: Yhtiöllä on tehtävä Oulun seudun matkailun edistämisessä. Yhtiön rooli osana kaupunkimarkkinointia selvitetään.

Omistusosuus: Kaupungin omistus arvioidaan.

Oulu Innovation Oy

Oulu Innovation Oy:n toimialana on kehittää edellytyksiä huippuosaamisen hyödyntämiselle yritystoiminnassa tarjoamalla projekti- ja asiantuntijapalveluita, edistämällä toimijoiden yhteistyötä sekä toteuttamalla alueellisia kehittämisohjelmia. Yhtiö toimii kehittyneitä teknologioita käyttävien, jo olemassa olevien tai perustettavien, yritysten kehittämiseksi ja rahoittamiseksi. Yhtiön tarkoituksena ei ole voiton tuottaminen osakkeenomistajilleen. Oulun kaupungin omistusosuus yhtiöstä on 47 %. Yhtiön muita omistajia ovat muut kunnat, yksityiset yritykset ja yhteisöt.

Omistusosuus: Kaupunki on valmis luopumaan omistuksesta.

Lakeuden Keskuspuhdistamo Oy

Lakeuden Keskuspuhdistamo Oy huolehtii omistajakuntien jätevedenkäsittelystä kestävä kehitys huomioiden. Oulun kaupungin omistusosuus yhtiöstä on 21 %. Yhtiön muita omistajia ovat Kempeleen Vesihuolto Oy, Limingan Vesihuolto Oy, Tyrnävän kunta, Lumijoen Vesi Oy ja Hailuodon kunta.

Omistamisen peruste: Yhtiöllä on tehtävä kaupungin jätevedenkäsittelyssä.

Omistusosuus: Kaupungin omistus säilytetään nykyisellään.

KIINTEISTÖLIIKETOIMINTA

Kiinteistö Oy Oulun Sävelparkki

Kiinteistö Oy Oulun Sävelparkin toimialana on vuokraoikeuden nojalla hallita Oulun kaupungin Taka-Lyötyssä sijaitsevaa tonttia sekä omistaa ja hallita tontille rakennettua pysäköintilaitosta. Oulun kaupungin omistusosuus yhtiöstä on 50 %. Yhtiön muita omistajia ovat yksityiset yritykset ja henkilöt.

Omistamisen peruste: Yhtiön tehtävänä on veloitautopaikkojen hallinta.

Omistusosuus: Selvitetään kaupungin pysäköintiomistusten keskittäminen Oulun Pysäköinti Oy:lle.

Rehaparkki Oy

Rehaparkki Oy:n toimialana on pysäköintipaikkojen tarjoaminen osakkeenomistajien ja yhtiön omistaman kiinteistön lähialueen yritysten ja yhteisöjen ja niiden toimitiloissa asioivien käyttöön. Toimintaansa varten yhtiö omistaa ja hallitsee Oulun kaupungin Kontinkankaan kaupunginosassa sijaitsevaa pysäköintitalorakennusta. Oulun kaupungin omistusosuus yhtiöstä on 43 %. Yhtiön muita omistajia ovat Invalidisäätiö ja Technopolis Oyj.

Omistamisen peruste: Yhtiön tehtävänä on järjestää pysäköintipaikkoja Kontinkankaalla asioiville.

Omistusosuus: Selvitetään kaupungin pysäköintiomistusten keskittäminen Oulun Pysäköinti Oy:lle.

Kiinteistö Oy Raksilan Tekojääkentän Katsomo

Kiinteistö Oy Raksilan Tekojääkentän Katsomon toimialana on omistaa ja hallita Oulun Tekojääkentän katsomo- ja huoltotiloja sekä niihin välittömästi liittyviä muita mahdollisia tiloja. Kaupungin omistuksessa ovat tekojääkentän katsomoa ja katsojille tarkoitettuja tiloja koskevat keskinäisen kiinteistöyhtiön osakkeet. Yhtiön tarkoituksena ei ole voiton tavoittelu. Oulun kaupungin omistusosuus yhtiöstä on 40 %. Yhtiön toinen omistaja on Oulun Kärpät Oy, joka omistaa toimitiloja koskevat keskinäisen kiinteistöyhtiön osakkeet.

Omistamisen peruste: Yhtiöllä on tehtävä kaupungin palvelutuotannon välineenä.

Omistusosuus: Kaupungin omistus säilytetään nykyisellään.

Oulun Keskusliikenneasemakiinteistö Oy

Oulun Keskusliikenneasemakiinteistö Oy:n toimialana on vuokrata erillisellä vuokrasopimuksella Oulun kaupungilta Raksilan kaupunginosasta, asemakaavassa liikennealueeksi merkityltä alueelta, määräala. Yhtiö omistaa ja hallitsee määrälalla olevia rakennuksia. Oulun kaupungin omistusosuus yhtiöstä on 31 %. Yhtiön toinen omistaja on Senaatin Asema-alueet Oy.

Omistusosuus: Kaupunki on valmis luopumaan omistuksesta.

8. SÄÄTIÖT

8.1. Säätiöiden yleislinjaukset

Säätiön perustamisen edellytyksenä on, että

- toiminnan päätarkoitus on yleishyödyllinen ja mahdollinen liiketoiminta on säätiön toimintaa tukevaa liiketoimintaa,
- säätiön toiminta perustuu omarahoitukseen, jota voidaan täydentää julkisella tuella ja
- tarkoituksena ei ole taloudellisen edun tuottaminen säätiön lähipiirille.

Säätiö on oikeushenkilö, jolla ei ole omistajia eikä jäseniä ja jolle nimetty hallinto hoitaa ja käyttää varoja sen säännöissä määrätyn tarkoituksen toteuttamiseen. Omistajapoliittisia linjauksia noudatetaan kuitenkin soveltuvin osin myös merkittäviin säätiöihin, joissa kaupungilla on määräysvalta.

Säätiöitä ohjataan perustamisvaiheessa sääntöjen laatimisen kautta ja toiminnan käynnistyttyä hallitustyöskentelyn kautta. Säätiön hallituksen toimintaa valvoo viranomainen, ei omistaja. Tämän vuoksi säätiöiden hallitusten kokoonpanosta päätettäessä on kiinnitettävä erityistä huomiota siihen, että ohjaustavoite säilytetään.

Uusia säätiöitä ei pääsääntöisesti perusteta Oulun kaupungin toimintoja organisoitaessa.

8.2. Säätiöiden omistajapoliittiset linjaukset

Oulun Palvelusäätiö

Oulun Palvelusäätiön tarkoituksena on harjoittaa vanhusten, eläkeläisten, vammaisten ja muiden niihin rinnastettavien erityisryhmien asumis- ja sen oheispalvelua. Tarkoitustaan säätiö toteuttaa hankkimalla, rakennuttamalla, ylläpitämällä ja omistamalla palvelutaloja, palvelukoteja sekä muita erityisryhmien asumis- ja palveluyksiköitä ja tuottamalla niissä hoito- ja huolenpito-palveluita sekä tuottamalla ja kehittämällä sosiaali- ja terveydenhuollon palveluita. Oulun Palvelusäätiöllä on tytäryhtiö Aapa Palvelut Oy.

Hyvinvointialueuudistuksen myötä säätiö selvittää tarvittavat kehittämistoimet, jotta säätiö voi toimia tuottajana hyvinvointialueelle.

Tavoitteet, joista säätiön tulee raportoida:

Asiakaslähtöinen toiminta ja tasapainoinen talous

- asiakastytyväisyys/-kokemus
- kiinteistöjen arvon säilyttäminen
- kumulatiivinen tulos
- omavaraisuusaste

Oulun musiikkijuhlasäätiö

Oulun musiikkijuhlasäätiön tarkoituksena on tarjota korkeatasoisia ja monipuolisia musiikkiesityksiä sekä edistää musiikin harrastusta ja tunnetuksi tekemistä.

Oulun musiikkijuhlasäätiö kehittää toimintaansa nykymuodossa.

Tavoitteet, joista säätiön tulee raportoida:

Asiakaslähtöinen toiminta ja tasapainoinen talous

- asiakastyytyväisyys/-kokemus
- kumulatiivinen tulos
- omavaraisuusaste

Oulun Kulttuurisäätiö sr.

Oulun Kulttuurisäätiön tarkoituksena on kehittää Oulua kulttuuri- ja tapahtumakaupunkina ja edistää taiteilijoiden ja kulttuurialan toimintaedellytyksiä sekä osallistua kulttuurialaa kehittävään toimintaan kansallisesti ja kansainvälisesti.

Kulttuurisäätiö raportoi toiminnastaan vähintään vuosittain kaupunginhallitukselle.

Tavoitteet, joista säätiön tulee raportoida:

Tavoitteellinen toiminta ja tasapainoinen talous

- säätiö toimii tavoitteellisesti Oulun kehittämisessä kulttuuri- ja tapahtumakaupunkina
- kumulatiivinen tulos
- omavaraisuusaste

9. KUNTAYHTYMÄT

9.1. Kuntayhtymien yleislinjaukset

Kaupunki toimii aktiivisesti kuntayhtymien strategisessa omistajaohjauksessa ja päätöksenteossa. Omistajaohjaus tapahtuu yhtymävaltuuston-, yhtymäkokouksen- ja hallitustyöskentelyn kautta. Kuntayhtymät järjestävät itse investointiensa rahoituksen. Kuntayhtymien tulee huomioida investointiohjelmien laadinnassa ja hankesuunnittelussa Oulu-konsernin näkökulma ja synergiaedut. Uusia kuntayhtymiä ei perusteta, ellei lainsäädännöllisistä syistä muuta johdu.

9.2. Kuntayhtymien omistajapoliittiset linjaukset

Koulutuskuntayhtymä OSAO

Koulutuskuntayhtymä OSAOn tehtävänä on järjestää jäsenkuntiensa puolesta OKM:n myöntämän järjestämisluvan mukaista ammatillista koulutusta ja tutkintoja sekä ylläpitää vapaasta sivistystyöstä annetun lain mukaista alueellista liikunnan koulutuskeskusta. OSAOlla on erityistehtävä ammatillisen ja aikuiskoulutuksen tarjoajana ja alueen elinvoiman lisääjänä. OSAO-konserniin kuuluu tytäryhtiö OSAO Edu Oy, jonka kuntayhtymä omistaa kokonaan. Oulun kaupungin osuus Koulutuskuntayhtymä OSAOn peruspääomasta on 78 %, joten kuntayhtymä on tytäryhteisösasemassa Oulun kaupunkiin.

Koulutuskuntayhtymä OSAO kehittää toimintaansa nykymuodossa.

Tavoitteet, joista kuntayhtymän tulee raportoida:

Alueellisesti koko Pohjois-Suomessa vaikuttavat ja laadukkaat ammattiopistotasoiset sekä aikuiskoulutusta tuottavat palvelut, jotka toteutetaan työelämälähtöisesti.

Asiakaslähtöinen, kilpailukykyinen ja taloudellisesti kannattava toiminta

- asiakastyytyväisyys/-kokemus
- koulutuksen vetovoimaisuus
- negatiivisten keskeyttäneiden määrä
- valmistuneiden sijoittuminen
- kumulatiivinen tulos
- omavaraisuusaste

Pohjois-Pohjanmaan sairaanhoitopiiri

Pohjois-Pohjanmaan sairaanhoitopiirin kuntayhtymä järjestää alueellaan sairaanhoitopiirille ja yliopistolliselle sairaalalle laissa säädetyt tehtävät. Lisäksi kuntayhtymä voi tuottaa terveydenhuollon palveluja ja muita palveluja sekä järjestää ja tuottaa kehitysvammaisten erityishuollon palveluja.

Hyvinvointialueuudistuksen tultua voimaan kuntayhtymä purkautuu ja toiminta siirtyy hyvinvointialueelle.

Pohjois-Pohjanmaan liitto

Pohjois-Pohjanmaan liitto on maakunnan kehittämisen keskus, joka vastaa maakunnan yleisestä kehittämisestä ja maakuntakaavoituksesta, ajaa maakunnan, sen kuntien, väestön ja elinkeinöelämän etuja sekä palvelee niitä tuottamalla kehittämisohjelmia, -ideoita ja -hankkeita sekä selvityksiä ja tutkimuksia.

10. KÄSITTEET

Aineelliset hyödykkeet

Aineellisia hyödykkeitä ovat maa- ja vesialueet, rakennukset, kiinteät rakenteet ja laitteet (mm. katujen, teiden ja siltojen rakenteiden hankintamenot), koneet ja kalusto, muut aineelliset hyödykkeet (mm. luonnonvarat ja kaupungin omistamat arvo- ja taide-esineet) sekä ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat.

Aineettomat hyödykkeet

Aineettomia hyödykkeitä ovat aineettomat oikeudet (mm. patentit, tekijänoikeudet), muut pitkävaikutteiset menot (mm. tietokoneohjelmat, kehittämismenot ja liikearvo) sekä ennakkomaksut.

Arvopaperi

Asiakirja, jolla on varallisuusarvo ja joka voi olla kaupan kohteena, esim. seteli, sekki, osakekirja, obligaatio, sijoitustodistus, vekseli, velkakirja.

Emoyhteisö

Yhteisö, jolla omistuksen tai sopimuksen perusteella on määräysvalta toisen yhteisön, tytäryhteisön, suhteen. Emoyhteisö muodostaa tytäryhteisöjensä kanssa konsernin.

In house -yksikkö

Hankintalakia ei sovelleta hankintoihin, jotka hankintayksikkö tekee omalta sidosyksiköltään eli in house -yksiköltään. Tällöin palvelua voi ostaa suoraan, kilpailuttamatta.

Sidosyksiköllä tarkoitetaan hankintayksiköstä muodollisesti erillistä ja päätöksenteon kannalta itsenäistä yksikköä. Lisäksi edellytyksenä on, että hankintayksikkö yksin tai yhdessä muiden hankintayksiköiden kanssa käyttää määräysvaltaa yksikköön samalla tavoin kuin omiin toimipaikkoihinsa ja että yksikkö harjoittaa enintään viiden prosentin ja enintään 500 000 euron osuuden liiketoiminnastaan muiden tahojen kuin niiden hankintayksiköiden kanssa, joiden määräysvallassa se on. Sidosyksikössä ei saa olla muiden kuin hankintayksiköiden pääomaa. Hankintalakiin on säädetty lisäksi muutama poikkeus edellä mainittuihin prosenttiosuuteen ja euromäärään.

Kirjanpitoarvo

Kirjanpitoarvossa on huomioitu tase-erien muutokset. Kirjanpitoarvo muodostuu hankintamenoista tilikauden alussa, lisäyksistä ja vähennyksistä tilikauden aikana sekä poistoista tilikauden päättyessä.

Kuntakonserni

Kunnan sekä yhden tai useamman juridisesti itsenäisen yhteisön muodostama taloudellinen kokonaisuus, jossa kunnalla yksin tai yhdessä muiden kuntakonserniin kuuluvien yhteisöjen kanssa on määräämisvalta yhdessä tai useammassa yhteisössä (tytäryhteisö). Kunnalla on määräämisvalta muussa yhteisössä kun sillä on: enemmän kuin puolet yhteisön kaikkien osakkeiden, jäsenosuuksien tai yhtiöosuuksien tuottamasta äänimäärästä; tai yhtiöjärjestyksen, yhtiösopimuksen, yhdistyksen, säätiön tai niihin verrattavien sääntöjen nojalla oikeus nimittää tai erottaa enemmistö yhteisön hallituksen tai vastaavan toimielimen jäsenistä taikka enemmistö sellaisen toimielimen jäsenistä, joka nimittää hallituksen; tai sopimuksen perusteella edellä selostettua vastaava määräämisvalta.

Kuntayhtymä

Kunnallislain uudistamisen yhteydessä 1993 käyttöön otettu kuntien yhteistoimintamuoto. Kuntayhtymä perustetaan kuntien välisellä valtuustojen hyväksymällä perussopimuksella. Siinä voidaan sopia, että päätösvaltaa käyttävät jäsenkuntien valtuustot, yhtymäkokous, jonne jäsenkunnat valitsevat edustajansa, tai perussopimuksessa sovittu monijäseninen toimielin. Muidenkin elinten asettamisesta voidaan sopia. Kuntayhtymä on itsenäinen oikeushenkilö. Se voi hankkia oikeuksia ja tehdä sitoumuksia sekä käyttää puhevaltaa viranomaisessa. Se voi hoitaa kuntien itsehallintoon kuuluvia ja niille määrättyjä tehtäviä. Kuntayhtymä voi hoitaa myös muun kuin jäsenkuntansa sille antamia tehtäviä. Yhtymän taloudesta ovat viime kädessä vastuussa jäsenkunnat.

Oma pääoma

Yhtiön oma pääoma jakautuu sidottuun omaan pääomaan ja vapaaseen omaan pääomaan. Osakepääoma sekä kirjanpitolain mukainen arvonkorotusrahasto, käyvän arvon rahasto ja uudelleenarvostusrahasto ovat sidottua omaa pääomaa. Muut rahastot sekä tilikauden ja edellisten tilikausien voitto ovat vapaata omaa pääomaa.

Osakepääoma

Osakkaiden osakeyhtiön sijoittamista varallisuuseristä (osakkeista) koostuva yhtiön rahamääräinen peruspääoma eli varallisuus.

Osakkuusyhteisö

Osakkuusyhteisöillä tarkoitetaan niitä omistusyhteisyhteisöjä (osakeyhtiöitä ja kuntayhtymiä), joissa kaupunkikonsernilla on vähintään viidesosa ja enintään puolet yhteisön osakkeiden tai osuuksien tuottamasta äänimäärästä.

Pitkäaikainen vieras pääoma

Tasekaavan mukainen luokitus (yli 1 vuoden) joukkovelkakirjalainat, lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta, lainat julkisyhteisöiltä, lainat muilta luotonantajilta, saadut ennakot, ostovelat (pitkäaikainen yli 1 vuoden) ja muut pitkäaikaiset velat.

Rakennusten nykyarvo

Rakennuksen nykyarvo määräytyy seuraavasti:

Rakennukselle lasketaan jälleenhankintahinta (= vastaava rakennus tehtynä tänä päivänä). Kun jälleenhankintahinnasta vähennetään rakennuksen käyttöajasta ja kunnosta aiheutuva arvonalennus, saadaan rakennuksen nykyarvo.

Sisäiset erät

Konsernitilinpäätöksessä eliminoidaan konserniyhteisöjen välisiin toimiin perustuvien konsernin sisäisten erien vaikutus. Tällaisia eliminoitavia eriä ovat mm. konserniyhteisöjen väliset sisäiset tuotot ja kulut, sisäinen voitonjako, keskinäiset saamiset ja velat sekä sisäiset katteet.

Säätiö

Tiettyä tarkoitusta palveleva, erillisen hallinnon alainen omaisuuskokonaisuus. Yksityisoikeudellisen, itsenäisen säätiön voi perustaa sekä yksityinen henkilö että yhdistys tai muu oikeushenkilö.

Tytäryhteisö

Tytäryhteisöillä tarkoitetaan niitä osakeyhtiöitä, kuntayhtymiä ja säätiöitä, joissa kaupungilla on yksin tai yhdessä muiden kaupunkikonserniin kuuluvien yhteisöjen kanssa kirjanpitolain 1 luvun 5 §:ssä tarkoitettu määräysvalta.

Vaihto-omaisuus

Elinkeinotoiminnassa sellaisenaan tai jalostettuna luovutettavaksi tai kulutettavaksi tarkoitettut hyödykkeet (mm. raaka-aineet, käyttö- ja pakkaustarvikkeet, täysi- ja puolivalmisteet, myyntitaroitukseen hankitut arvopaperit).

LIITTEET

Liite 1. Työryhmän toimeksianto

Kaupunginjohtaja asetti 19.8.2020 työryhmän valmistelemaan esityksen konsernijaostolle Oulun kaupungin omistajapoliittisista linjauksista.

Kaupunkikonserniin sisältyy yhä enemmän juridisesti erillisiä toimijoita; tytäryhtiöitä ja -yhteisöjä, osakkuusyhtiöitä, muita yhtiöitä, kuntayhtymiä, rahastoja ja säätiöitä. Osa omistuksista palvelee kunnan perustehtävää ja osa toimii säädellyillä markkinoilla esimerkiksi peruskunnan tukitoimintona ja osa kilpailluilla markkinoilla. Omistajapoliittisissa linjauksissa määritellään omistuksen merkitys, tarkoitus ja kehittämistavoitteet sekä esimerkiksi se, missä tehtävissä ja hankkeissa kaupunki on mukana omistajana tai sijoittajana. Omistajapoliittiset linjaukset ja omistuksille asetettavat tavoitteet määritellään perustuen kaupunkistrategiaan ja toimintaympäristön muutokseen sekä omistusten analysointiin ja luokitteluun niiden merkittävyyden ja riskien mukaan. Linjauksen tehtävänä on edistää koko kaupunkikonsernin kokonaisedun toteutumista.

Työryhmän jäseninä ovat olleet:

- talousjohtaja Jukka Weisell, työryhmän puheenjohtaja
- kehittämispäällikkö Marja Kariniemi
- erityisasiantuntija Kari Räisänen
- strategiapäällikkö Kari-Pekka Kronqvist
- kaupungingeodeetti Kaija Puhakka
- Oulun Tilapalvelut -liikelaitoksen johtaja Johan Alatalo
- Sivakka-yhtymä Oy:n toimitusjohtaja Raimo Hätälä
- suunnittelija Minna Jouhten, työryhmän sihteeri

Työryhmä hyödynsi työssään lisäksi Oulun kaupungin ja konserniyhtiöiden asiantuntemusta.

124 §**Oulun kaupungin omistajapoliittiset linjaukset****Dno**

OUKA/2585/00.01.02/2021

Tiivistelmä

Kaupunginjohtajan asettama työryhmä valmisteli konsernijaostolle esityksen Oulun kaupungin omistajapoliittisista linjauksista. Työryhmä hyödynsi työssään Oulun kaupungin ja konserniyhtiöiden asiantuntemusta sekä aiemmin valmistuneita selvityksiä.

Omistajapoliittisten linjausten lähtökohtina ovat kaupunkistrategia ja kehittämistavoitteet sekä niiden vaatimat voimavarat, kaupungin nykyiset toimintatavat, pitkän aikavälin tavoitteet sekä arviot toimintaympäristön muutoksista. Omistajapoliittisissa linjauksissa määritellään Oulun kaupungin periaatteet omistajana, mitä kaupunki omistaa, millaisia tavoitteita omistuksille asetetaan ja kuka omaisuuden arvosta ja käytöstä vastaa sekä miten omistajapolitiikan seuranta ja valvonta on järjestetty.

Omistajapoliittiset linjaukset on määritelty seuraaville kaupungin omistuksille: strategiset omaisuuserät, liikelaitokset, tytäryhtiöt, osakkuusyhtiöt, merkittävimmät kaupungin määräysvallassa olevat säätiöt ja kuntayhtymät.

Kaupunginhallituksen konsernijaosto merkitsi tiedoksi konsernihallinnon esityksen Oulun kaupungin omistajapoliittisista linjauksista kokouksessaan 22.3.2021 § 15. Konsernijaosto lähetti konsernihallinnon esityksen omistajapoliittisista linjauksista tiedoksi lauta- ja johtokunnille, henkilöstötoimikunnalle sekä kaupungin tytäryhteisöjen hallituksille, joilla on ollut mahdollisuus halutessaan antaa lausunto esityksestä. Lausuntonsa omistajapoliittisista linjauksista ovat antaneet yhdyskuntalautakunta, Oulun Tilapalvelut -liikelaitoksen johtokunta, teknisten liikelaitosten johtokunta, Kiertokaari Oy, Oulun Pysäköinti Oy ja henkilöstötoimikunnan henkilöstöedustajat. Lausunnot on koottu yhteen liitteeseen kaksi.

Konsernihallinto teki alkuperäisen esityksen omistajapoliittisiksi linjauksiksi 22.3.2021. Konsernihallinto päivitti esitystään 10.11.2021 toimintaympäristömuutosten (hyvinvointialueuudistus) ja lausuntojen sekä muiden esiin nousseiden tarpeellisten tarkennusten johdosta.

Konsernijaosto käsitteli asiaa 15.11.2021 § 74 hyväksyen konsernihallinnon esityksen yhdellä muutoksella.

Oulun Infra -liikelaitoksen teksti "Oulun Infra -liikelaitoksen toimintaa jatketaan kaupungin liikelaitoksena" muutettiin muotoon "Oulun Infra -liikelaitoksen toimintaa jatketaan toistaiseksi kaupungin liikelaitoksena". Konsernijaoston esitys 15.11.2021 Oulun kaupungin omistajapoliittisiksi linjauksiksi on asian liitteenä yksi.

Kaupunginhallituksen päätösehdotus

Kaupunginvaltuusto

- merkitsee tiedoksi saapuneet lausunnot,
- hyväksyy Oulun kaupungin omistajapoliittiset linjaukset - kaupunginhallituksen esityksen 22.11.2021 ja
- oikeuttaa konsernihallinnon strategia- ja omistajaohjausryhmän tekemään asiakirjaan teknisiä korjauksia.

Päätös

Kaupunginhallituksen päätösehdotus hyväksyttiin.

Esittelyteksti

Kaupunginhallituksen käsittely:

Oulun-konsernin omaisuus on merkittävä osa yhteistä varallisuutta. Sitä on hoidettava tavalla, joka on kontrolloitavissa, läpinäkyvää ja joka nauttii julkista luottamusta. Kaupungin toimintaan ja toimintaperiaatteisiin tulee voida luottaa eri yhteyksissä, jotta kaupungin mukanaolo ja imago merkittävänä toimijana säilyvät.

Kuntien toimintaympäristön muutoksen myötä kuntien rooli on muuttumassa entistä enemmän palvelujen tuottajasta niiden järjestäjäksi. Palveluilta vaaditaan yhä korkeampaa laatua ja samalla edellytetään kustannustietoisuuden ja tehokkuuden lisäämistä. Kuntien toimintaa ohjaava lainsäädäntö velvoittaa kunnat yhtiöittämään kilpailuilla markkinoilla hoitamansa tehtävät ja lisäksi edellytetään mm. julkisten hankintojen kilpailuttamista. Kuntien palvelualoille on syntynyt merkittävää yksityistä tarjontaa.

Kuntien työntekijöiden ikärakenteesta johtuen henkilöstöä siirtyy eläkkeelle ja vaihtuvuus tulee jatkumaan runsaana. Kilpailu osaavista ammattitaitoisista työntekijöistä kovenee. Muuttuva toimintaympäristö ja heikentynyt taloudellinen tilanne edellyttävät kriittistä palvelutarpeiden ja -tasojen arviointia sekä toimintatapojen arviointia ja tarvittaessa niiden muokkaamista. Palvelujen tuotantotapojen arviointi ja valinnat ovat osa kunnan strategista kehittämistä. Kiristynyt taloudellinen tilanne luo johtamiselle erityisen paineen.

Hyvinvointialueuudistus muuttaa merkittävästi kuntien roolia, tehtäviä, taloutta ja rakenteita. Kunnat joutuvat arvioimaan mm. tukipalveluiden järjestämistä ja tuottamista uudessa tilanteessa ja se voi edellyttää uudenlaista organisoitumista. Riskienhallinnan näkökulmasta Oulun kaupunki on valmistautunut hyvinvointialueuudistukseen arvioimalla ja järjestämällä tukitoimintojaan.

Omistajapoliittisten linjausten lähtökohtina ovat kaupunkistrategia ja kehittämistavoitteet sekä niiden vaatimat voimavarat, kaupungin nykyiset toimintatavat, pitkän aikavälin tavoitteet sekä arviot toimintaympäristön muutoksista.

Omistajapoliittisissa linjauksissa määritellään Oulun kaupungin periaatteet omistajana, mitä kaupunki omistaa, millaisia tavoitteita omistuksille asetetaan ja kuka omaisuuden arvosta ja käytöstä vastaa sekä miten omistajapolitiikan seuranta ja valvonta on järjestetty.

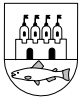
Omistajapoliittiset linjaukset on määritelty seuraaville kaupungin omistuksille:

- strategiset omaisuuserät (maaomaisuus, rakennusomaisuus, kiinteät rakenteet ja laitteet sekä sijoitukset),
- liikelaitokset,
- tytäryhtiöt,
- osakkuusyhtiöt,
- merkittävimmät kaupungin määräysvallassa olevat säätiöt ja
- kuntayhtymät.

Linjaukset on tarkoitettu ohjeeksi kaupungin päätöksentekijöille ja henkilöstölle, tytä- ja osakkuusyhteisöille sekä kuntayhtymille ja säätiöille tulevien yksittäisten päätösten tueksi. Tytäryhteisöille asetetaan omistajapoliittisissa linjauksissa selkeät ja mitattavat toimintaa kuvaavat tavoitteet. Omistajapoliittisiin linjauksiin sisältyy myös kuntalain edellyttämät omistajaohjauksen periaatteet.

Lausunnot

Kaupunginhallituksen konsernijaosto merkitsi tiedoksi konsernihallinnon esityksen Oulun kaupungin omistajapoliittisista linjauksista kokouksessaan 22.3.2021 § 15. Konsernijaosto lähetti konsernihallinnon esityksen omistajapoliittisista linjauksista tiedoksi lauta- ja johtokunnille, henkilöstötoimikunnalle sekä kaupungin tytäryhteisöjen hallituksille, joilla on ollut mahdollisuus halutessaan antaa lausunto esityksestä.

Lausuntonsa omistajapoliittisista linjauksista ovat antaneet yhdyskuntalautakunta, Oulun Tilapalvelut -liikelaitoksen johtokunta, teknisten liikelaitosten johtokunta, Kiertokaari Oy, Oulun Pysäköinti Oy ja henkilöstötoimikunnan henkilöstöedustajat. Lausunnot on koottu yhteen liitteeseen kaksi.

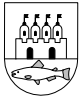
Liikelaitosten omistajapoliittiset linjaukset

Yhdyskuntalautakunta toteaa Oulun Infra -liikelaitoksen osalta, että Oulun Infra -liikelaitoksen kunnossapidon ja ympäristöpalveluiden kehittämistä jatketaan nykyisen vuoden 2020 alusta alkaneen toimintamallin pohjalta, joka perustuu kaupunginhallituksen päätökseen 27.5.2019 ja sitä edeltävään laajaan selvitykseen.

Yhdyskuntalautakunta esittää selvityksen tekemistä mittaus- ja geotekniikkapalveluiden tuotantomallista sekä Infra-liikelaitoksen tulevasta organisaatiomallista.

Yhdyskuntalautakunta toteaa lisäksi, että omistajapoliittiseen ohjelmaan on hyvin kuvattu yhteiskuntavastuut. Ympäristövastuiden osalta olisi perusteltua lisätä luonnon monimuotoisuuden turvaaminen. Tämä tavoite on asetettu ympäristöohjelmassa ja sen toteuttaminen koskee niin peruskaupunkia, liikelaitoksia kuin yhtiöitä.

Teknisten liikelaitosten johtokunta ottaa lausunnossaan kantaa Oulun Infra -liikelaitoksen ja Oulun Vesi -liikelaitoksen omistajapoliittisiin linjauksiin. Johtokunta esittää Oulun Infran osalta, että liikelaitoksen organisoinnista, maanrakennuspalveluiden supistamisesta ja toimenpiteiden vaikutuksista tehdään selvitys ennen varsinaisia päätöksiä, jotta ratkaisuiden vaikutuksia tai vaihtoehtoja voidaan paremmin arvioida. Yksin maanrakennuspalveluiden supistaminen vaikuttaisi myös esimerkiksi kausiluontoiseen kunnossapitoon (yhteisiä henkilö- ja kalustoresursseja), tilaratkaisuihin, varmuus- ja muuhun varastotoimintaan sekä materiaali- ja sopimushallintaan. Maarakennuspalveluissa on moniosajia, jotka rakentavat talvella uusien kaava-alueiden kunnallistekniikkaa ja ympäristöä. Supistamalla moniosajien resursseja vaikutetaan samalla myös kesällä rakennettavien ja peruskorjattavien kivi- ja pinnoituskohteiden, liikuntapaikkarakentamisen sekä kunnossapidon toimintaan ja osaamiseen. Vaikutuksia olisi myös Infran hallintoon sekä Yhdyskunta- ja ympäristöpalveluiden valvontaresursseihin ja koko toimia-alan kehittämiseen.

Lisäksi mm. maanrakennuspalveluissa edelleen käytössä oleva tilaaja-tuottajamalli aiheuttaa jatkuvasti sisäisiä kustannuksia, byrokratiaa sekä ongelmia tiedonkulussa, vastuissa ja henkilöstön työtyytyväisyydessä. Niiltä osin, kun kokonaisvastuita on selkeytetty ja tilaaja-tuottajamallia purettu (mm. viherpalvelut) ovat vaikutukset olleet pelkästään positiivisia.

Johtokunta pohtii lisäksi Oulun Infra -liikelaitoksen strategisen merkityksen suuruutta. Kun muiden liikelaitosten strateginen merkitys on 4 tai yli, niin Oulun Infran luku jää arvoon 2. Ero on erittäin suuri, jos verrataan myös Oulun Energiaan, Oulun Satamaan tai Oulun Pysäköintiin.

Mistä suuri ero johtuu, kun kaupungilla on kunnossa- ja puhtaana pidettävänä sekä toteutettavana väylä- ja viheromaisuutta (kadut, sillat, rummut, laiturit, kalusteet, merkit ja opasteet, puistot jne.) useiden satojen miljoonien eurojen arvosta ja määrät kasvavat joka vuosi?

Oulun Vesi -liikelaitoksen osalta johtokunta esittää tekstiosuuden viimeisen lauseen muutettavaksi muotoon: "Liikelaitoksen tehtävänä on vesihuollon turvaaminen kaikissa olosuhteissa sekä ympäristöohjelman tavoitteiden tukeminen".

Johtokunta toteaa myös, että Suomen kaupungeissa ovat viime vuosina yleistyneet osakeyhtiömuotoiset vesilaitokset ja eräillä kaupunkiseuduilla on seudullisia vesihuoltoyhtiöitä kuntaliitoksista riippumatta ja yhtiömuodon mahdollisuutta kannattaa tutkia myös Oulussa. Yhtiömuodossa olisi myös paremmat mahdollisuudet laajempaan seudulliseen vesihuoltoyhteistyöhön. Lausunnossa todetaan lisäksi, että on erittäin tärkeää myös säilyttää Oulun Veden oma johtokunta ja pyrkiä kehittämään johtokuntaa ammattimaisemmiksi, jolloin liikelaitos saisi johtokunnan kautta laajempaa tukea oman toimintansa kehittämiseen.

Oulun Tilapalvelut -liikelaitoksen johtokunta toteaa logistiikkapalveluiden osalta, että mikäli kaupunkikonserni luopuu kokonaan logistiikkapalvelujen tuottamisesta eikä logistiikkatoiminta siirtyisi maakuntauudistuksessa maakunnan toiminnaksi, tulee Tilapalvelujen logistiikka -yksikön henkilöstölle pyrkiä löytämään korvaavia työtehtäviä konsernin sisällä.

Johtokunta toteaa lisäksi, että kokonaistarkastelu on perusteltua taloudellisen tehokkuuden, mutta etenkin palveluiden saatavuuden sekä työvoiman ammattitaidon ylläpitämisen ja kehittämisen näkökulmista.

Tilapalveluiden toiminnan riskienhallinnalle on tärkeää, että kaupunkikonsernissa on jatkossakin tarkoituksenmukainen määrä omaa kunnossapito- ja rakentamispalveluresurssia käytettävissä.

Mahdollinen maakuntauudistus on huomioitu linjauksissa Tilapalveluiden näkökulmasta riittävällä tasolla; mahdolliset myöhemmin tarvittavat maakuntauudistuksen edellyttämät muutokset toiminnassa voidaan toteuttaa.

Henkilöstötoimikunnan henkilöstöedustajat esittävät, että Oulu on asemoitava tulevaisuudessakin kuntasektorin tiennäyttäjäksi ja osaajaksi, jonka elinvoimaisuuden ja iskukyvyn turvaamiseksi oman palvelutuotannon kehittämisen tulee olla jatkossakin ensisijainen vaihtoehto.

Oulun kaupungille strategisesti merkitykselliset palvelut tulee joko säilyttää liikelaitoksina, tai tarpeen niin vaatiessa on syytä tukea liikelaitosten palvelutuotannon kehittymistä hallintomuotomuutoksin.

Henkilöstöedustajat toteavat lisäksi, että omistajapoliittiseen ohjelmaan ei ole riittävästi nostettu esille Oulun kaupungin pyrkimystä olla haluttu työnantaja, eikä siinä viitata Oulun kaupungin strategia- tai henkilöstöohjelman nostoihin, jolloin ne olisivat toimineet synergiassa keskenään.

Omistajapoliittisessa ohjelmassa ei mainita lainkaan vaikutusten arviointia ulkoisesta palvelutuotannosta tai ulkoisen palvelutuotannon laadun seuraamisesta. Omistajapoliittisista linjauksista voidaan todeta kirjaukset, joista käy ilmi ajatus voimakkaasti luopua omasta tuotannosta ja siirtyä pelkästään sopimuksien hallinnoijaksi.

Tytäryhtiöiden omistajapoliittiset linjaukset

Kiertokaari Oy:n hallituksen näkemyksen mukaan yhtiön konsernille raportoitavien asioiden osalta tulisi muuttaa kohtaa "jätmaksujen hinta suhteessa muihin vastaaviin toimijoihin". Tämä siksi, että nykyinen raportointimalli antaa väärän tuloksen, koska 80 % suomalaisista maksaa asumisen jätehuollon järjestämisestä huoneistokohtaista perusmaksua jätehuollon peruspalvelujen kulujen kattamiseksi. Vertailukohtaa muista vastaavista yhtiöistä ei siis enää ole.

Kiertokaari Oy:n hallitus toteaa lisäksi, että jätehuollon tulisi kattaa lakisääteiseltä osaltaan kustannukset siitä saatavilla tuloilla.

Nyt niin ei ole, vaan erilaiset muut liiketoimintaosat pitävät Kiertokaaren tuloksen positiivisena. Nämä ovat jätelain ja hankintalain vaatimusten takia vaikeasti ennustettavia tulevaisuudessa. Jätehuollon ja kiertotalouden kehittämisen kannalta tulisi koko Kiertokaaren toimialueelle tarkastella jätehuollon maksurakennetta kokonaisuudessa suhteessa palvelutasoon ja kiertotalouden kehittämiseen.

Tyypillisesti rahoituksen kestävyys on ratkaistu jätehuollon huoneistokohtaisella perusmaksulla, jolla tuotetaan jätehuollon ja kierrätyksen peruspalvelut kaikille. Vuonna 2021 tuleva jätelain muutos lisää näillä näkymin lähivuosina Kiertokaaren vastuuta hyötyjätteiden kuljetuksen järjestämisestä koko toimialueella.

Oulun Pysäköinti Oy:n hallitus ymmärtää omistusosuutta koskevassa kohdassa olevan maininnan "selvitetään kaupungin pysäköintiomistusten keskittäminen Oulun Pysäköinti Oy:lle" tarkoittavan myös kadunvarren pysäköintiä ja esittää näiltä osin ko. tekstiä tarkennettavan niin että tämä ilmenee linjauksissa selkeämmin.

Oulun Pysäköinti Oy:n hallitus toteaa, että kadunvarren pysäköinnin vaikutukset yhtiön taloudellisiin kehittämisresursseihin ovat ilmeiset ja nimenomaan niin, että ne edesauttaisivat yhtiön mahdollisuuksia kehittää kotikaupungin pysäköinti-infraa, johon omistajan kirjaukset yhtiötä velvoittavat ja jota työtä yhtiö tekee resurssiensa puitteissa. Kadunvarren pysäköinti on lisäksi keskeinen osa kaupungin keskustan pysäköintipalveluita pysäköintilaitosten ohella. Yhtiön haasteena on lisäksi, että vaikka tunnusluvut ovat %-mittarein vahvat on absoluuttinen rahan määrä tulosrivillä pieni. Yhtiön tulos on riskiherkkä eikä mahdollista isoja kehityshankkeita ilman lisätulorahoitusta tai ulkopuolista rahoitusta (=lisävelkaa). Yhtiön velan määrä on puolestaan jo nyt Kivisydämen peruja varsin mittava.

Osakkuusyhtiöiden omistajapoliittiset linjaukset

Yhdyskuntalautakunta toteaa, että Oulun Keskusliikenneasemakiinteistö Oy:n osalta tilanne muuttuu käynnissä olevan Asemakeskuksen maankäytön suunnitteluhankkeen vaikutuksesta ja yhtiön jatko tulee tarkastella tässä yhteydessä.

Konsernihallinnon vastaus lausuntoihin

Liikelaitosten omistajapoliittiset linjaukset

Oulun Infra -liikelaitoksen osalta sekä yhdyskuntalautakunta että teknisten liikelaitosten johtokunta esittävät lausunnoissaan tarkentavan selvityksen tekemistä liikelaitoksen tehtävistä ennen päätöksiä. Konsernihallinto puoltaa selvityksen tekemistä. Selvityksen yhteydessä tulee arvioida Oulun Infra -liikelaitokselle tällä hetkellä kuuluvat tehtävät ja tuleva organisointi. Liikelaitoksen palvelutuotannossa hyödynnetään markkinatarjontaa henkilöstön eläköitymisen ja muun vaihtuvuuden myötä ja maanrakennustoimintaa supistetaan.

Oulun Vesi -liikelaitoksen osalta teknisten liikelaitosten johtokunta esittää tekstiosuuden viimeisen lauseen muuttamista muotoon: "Liikelaitoksen tehtävänä on vesihuollon turvaaminen kaikissa olosuhteissa sekä ympäristöohjelman tavoitteiden tukeminen". Konsernihallinto puoltaa näkemystä.

Oulun Tilapalvelut -liikelaitoksen johtokunta toteaa logistiikkapalveluiden osalta, että mikäli kaupunkikonserni luopuu kokonaan logistiikkapalvelujen tuottamisesta eikä logistiikkatoiminta siirtyisi maakuntauudistuksessa maakunnan toiminnaksi, tulee Tilapalvelujen logistiikka -yksikön henkilöstölle pyrkiä löytämään korvaavia työtehtäviä konsernin sisällä.

Konsernihallinto toteaa, että tulevassa hyvinvointialueuudistuksessa kuntien palveluksessa sosiaali- ja terveydenhuollon palvelutuotantoon liittyvissä tukipalvelutehtävissä työskentelevät henkilöt siirtyvät hyvinvointialueiden palvelukseen, jos henkilön tosiasiallisista työtehtävistä vähintään puolet on kunnan sosiaali- tai terveydenhuollon tukitehtäviä.

Liikelaitosten osalta konsernihallinto toteaa lisäksi Oulun Digi -liikelaitoksen päivitettyinä omistajapoliittisena linjauksena, että liikelaitoksen hallintomuoto selvitetään vuoden 2022 aikana osana kaupungin organisaatiomuutosta 1.1.2023 alkaen.

Tytäryhtiöiden omistajapoliittiset linjaukset

Oulun Pysäköinti Oy esittää lausunnossaan kadunvarsipysäköinnin keskittämistä Oulun Pysäköinti Oy:lle. Konsernihallinto toteaa, että kadunvarsipysäköinnillä on merkittävä vaikutus yhdyskunta- ja ympäristöpalveluiden tehtäviin ja talouteen. Kadunvarsipysäköinti säilytetään Oulun kaupungilla ja yhteistyötä Oulun Pysäköinti Oy:n kanssa jatketaan.

Kiertokaari Oy:n näkemyksen mukaan yhtiön konsernille raportoitavien asioiden osalta tulisi muuttaa kohtaa "jättemaksujen hinta suhteessa muihin vastaaviin toimijoihin", koska vertailukohtaa muista vastaavista yhtiöistä ei enää ole. Konsernihallinto päivittää raportoitavan tavoitteen muotoon "jättemaksujen hinta".

Yhdyskuntalautakunta toteaa lausunnossaan, että tytäryhteisöjen yhteiskuntavastuuseen ja sen raportointiin olisi perusteltua lisätä luonnon monimuotoisuuden turvaaminen kaupunginhallituksen hyväksymän ympäristöohjelman tavoitteiden mukaisesti. Oulun kaupungin tytäryhtiöiden toiminta on eri toimialoille suuntautuvaa ja mahdollisuudet vaikuttaa luonnon monimuotoisuuteen vaihtelevat.

Yhteiskuntavastuuraportointia koskevan suosituksen yhtenä ympäristövastuun raportointikohtana on vaikutukset ympäristöön, minkä yhteydessä on huomioitu myös esimerkiksi luonto-ominaisuuksiltaan monimuotoisten alueiden suojelu (erityisesti toimipaikkojen sijaitessa tärkeiden/suojeltujen luontokohteiden lähellä/sisällä).

Omistajapoliittiset linjaukset – konsernijaoston esitys 15.11.2021

Konsernihallinto teki alkuperäisen esityksen omistajapoliittisiksi linjauksiksi 22.3.2021. Konsernihallinto päivitti esitystään 10.11.2021 toimintaympäristömuutosten (hyvinvointialueuudistus) ja lausuntojen sekä muiden esiin nousseiden tarpeellisten tarkennusten johdosta.

Konsernijaosto käsitteli asiaa 15.11.2021 § 74 hyväksyen konsernihallinnon esityksen yhdellä muutoksella. Oulun Infra -liikelaitoksen teksti "Oulun Infra -liikelaitoksen toimintaa jatketaan kaupungin liikelaitoksena" muutettiin muotoon "Oulun Infra -liikelaitoksen toimintaa jatketaan toistaiseksi kaupungin liikelaitoksena". Konsernijaoston esitys 15.11.2021 Oulun kaupungin omistajapoliittisiksi linjauksiksi on asian liitteenä yksi.

Esittelijä

Konsernojohtaja Jukka Weisell

Päätösesitys

Kaupunginhallitus merkitsee saapuneet lausunnot tiedoksi.

Kaupunginhallitus esittää kaupunginvaltuustolle, että se

- merkitsee tiedoksi saapuneet lausunnot,
- hyväksyy Oulun kaupungin omistajapoliittiset linjaukset - kaupunginhallituksen esityksen 22.11.2021 ja

- oikeuttaa konsernihallinnon strategia- ja omistajaohjausryhmän tekemään asiakirjaan teknisiä korjauksia.

Päätös

Konsernijohtaja täydensi päätösesitystään siten, että Oulun kaupungin omistajapoliittiset linjaukset -liitteeseen lisätään s. 23 ympäristövastuullisuuden alle seuraava kohta: luonnon monimuotoisuuden huomioiminen.

Kaupunginhallitus hyväksyi konsernijohtajan täydennetyn päätösesityksen.

Päätöshistoria

Konsernijaosto 22.3.2021 § 15
 Henkilöstötoimikunta 25.3.2021 § 13
 Teknisten liikelaitosten johtokunta 22.4.2021 § 22
 Oulun Tilapalvelut liikelaitoksen -johtokunta 28.4.2021 § 6
 Yhdyskuntalautakunta 18.5.2021 § 285
 Konsernijaosto 13.9.2021 § 61; asia jätettiin pöydälle
 Konsernijaosto 18.10.2021; asia poistettiin listalta
 Konsernijaosto 15.11.2021 § 74
 Kaupunginhallitus 22.11.2021 § 388

Liitteet

Liite 1. Oulun kaupungin omistajapoliittiset linjaukset - kaupunginhallituksen esitys 22.11.2021

Liite 2. Lauta- ja johtokuntien, henkilöstöjärjestöjen ja tytäryhtiöiden lausunnot omistajapoliittisista linjauksista

Oheismateriaali

-

Esittelijä

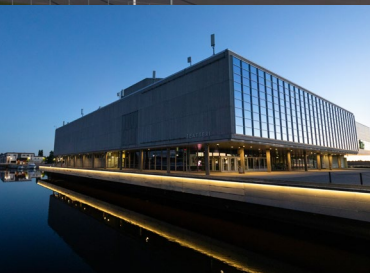
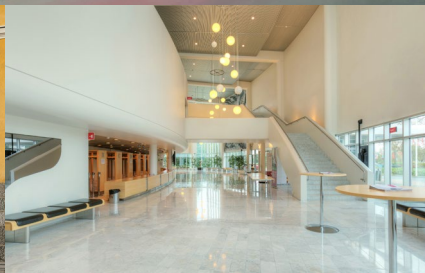
-

Valmistelijat

Konsernihallinto, konsernijohtaja Jukka Weisell, p. 040 038 3490, strategiajohtaja Kari-Pekka Kronqvist, p. 044 703 1257 ja suunnittelija Minna Jouhten, p. 044 703 1278

Täytäntöönpanotiedot

Ote: valmistelijat
 Muutoksenhakuna kunnallisvalitus.

WWW.OUKA.FI

